

CURS 2024-2025

Propostes del Consell Municipal de Benestar Social al govern de la ciutat

Ajuntament de
Barcelona

Índex

1. Introducció	5
2. El CMBS en xifres	9
3. Activitat del plenari	11
4. Activitat de la comissió permanent	17
5. Visites, sessions obertes i sinergies	23
6. Premis Montserrat Roig	25
7. Activitat i propostes dels grups de treball	29
7.1. Grup de Treball de Drogodependències	30
7.2. Grup de Treball de Salut	38
7.3. Grup de Treball d'Igualtat d'Oportunitats en la Infància i l'Adolescència	44
7.4. Grup de Treball de Veus Ciutadanes amb Experiències en Serveis Socials	54
7.5. Grup de Treball d'Envel·liment	58
7.6. Grup de Treball de Serveis Socials	66
8. Resum de les propostes dels grups de treball	73
9. Conclusions i reptes de futur	81

1. Introducció

Un any més, els grups de treball del Consell Municipal de Benestar Social presenten el seu Informe d'incidència, el resultat més visible del treball dut a terme pels seus integrants al llarg del curs, i, alhora, una de les pràctiques més reeixides del que ha de ser la participació a escala municipal: d'una banda, un exercici d'elaboració de propostes constructives que, de l'altra, és contestat per un exercici d'escolta i resposta per part del Govern municipal. És, doncs, un diàleg i un **intercanvi compartit sobre les bases del compromís, la implicació i la confiança** per avançar cap a una societat més justa i amb menys desigualtats.

Aquest informe és la visualització d'una feina i d'un esforç col·lectius que val la pena tenir ben presents: les 261 persones que formen part dels sis grups de treball del CMBS han participat en un total de 49 reunions i sessions de treball, han pres part en 3 visites i han elaborat aquest informe d'incidència que recull un total de **41 propostes** amb l'ànim de contribuir a millorar l'acció municipal i l'atenció a les persones que més ho necessiten.

Un dels aspectes més destacables de la feina duta a terme al llarg d'aquest curs ha estat la **cerca de sinergies, connexions i espais de trobada entre els grups de treball**. La suma de coneixements i experiències aporta un valor afegit i permet obrir noves perspectives i mirades interseccionals en espais tan relacionats i complementaris com són els àmbits diversos de treball dels grups.

Aquestes sinergies s'han desenvolupat principalment en els grups de treball de Drogodependències, Salut i Envel·liment, que han sumat esforços i han treballat temes conjuntament.

Així, reforçar els espais de col·laboració entre els diferents grups de treball esdevé un dels reptes de futur, que possibilita també la inclusió de mirades externes que enriqueixin i complementin la feina desenvolupada amb nous punts de vista, noves experiències i, per què no, noves energies.

En aquesta edició, voldríem destacar de forma especial la feina desenvolupada en el marc del Grup de Treball de Serveis Socials, el qual ha elaborat conjuntament amb un ampli ventall d'experts professionals un document específic sobre la resposta a l'exclusió residencial.

Un altre aspecte que cal destacar en aquesta edició són les **visites dutes a terme per part dels membres dels grups de treball a equipaments o recursos específics**, com per exemple les visites organitzades pel grup d'infància al servei Barnahus, amb una assistència que va superar totes les expectatives, fins al punt que es van haver de desdoblar en dos dies, així com la visita que va organitzar el grup de salut al servei de teleassistència, i que va ser molt satisfactòria per a totes les persones presents.

Com es veurà al llarg de l'Informe, les propostes que els grups de treball plantegen a l'Ajuntament estan relacionades amb la **detecció de noves necessitats** i de problemes socials que s'estan intensificant. Els desafiaments socials actuals tenen una gran complexitat: ens trobem amb situacions imprevistes, fins i tot impensables no fa pas gaires anys, que requereixen una capacitat de resposta àgil i eficaç per part dels poders públics, però també dimensionada a les capacitats reals. En la cerca d'aquest equilibri, l'Ajuntament de Barcelona disposa d'un **avantatge** comparatiu respecte a la resta d'administracions: **el coneixement, la capacitat d'anàlisi i l'actitud de col·laboració** del Consell Municipal de Benestar Social o, el que és el mateix, de totes les organitzacions i persones —professionals, expertes, voluntàries, usuàries— que en formen part.

2. El CMBS en xifres

Grups de treball

Espais més operatius de treball, oberts a la participació de persones expertes i organitzacions concretes de cada àmbit: **Drogodependències, Envel·liment, Salut, Igualtat d'Oportunitats en la Infància i l'Adolescència, Serveis Socials, Veus Ciutadanes amb Experiències en Serveis Socials**

Comissió permanent

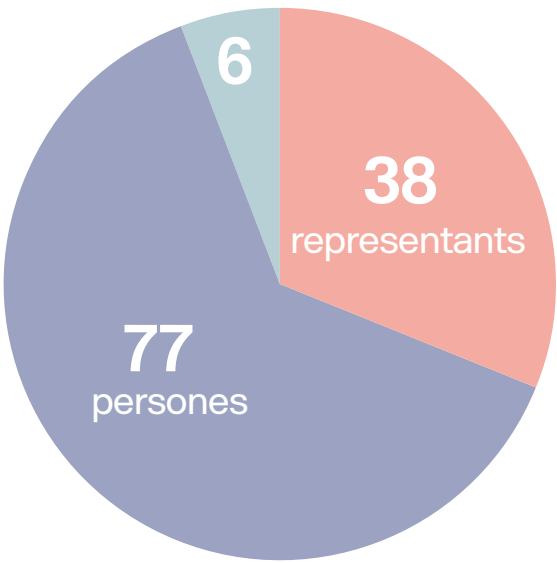
Òrgan operatiu del Consell, representatiu del Plenari, format per **38 representants** de diferents àmbits

Plenari

Òrgan principal del Consell, amb representació de **77 persones** de diferents àmbits

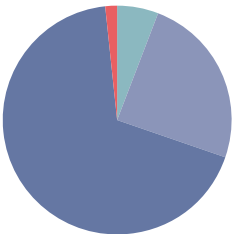
Les dades que es presenten a continuació engloben el nombre de persones que han participat en cadascuna de les activitats que ha dut a terme el Consell Municipal de Benestar Social durant el curs 2024-2025.

En l'apartat de grups de treball, les persones s'han comptabilitzat només una vegada en el còmput de les sessions per no distorsionar els membres reals que formen els grups i hi participen.

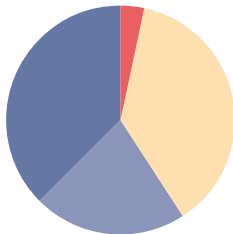
Plenari i Comissió permanent

Plenari

Sessions	2
Persones	72 dones + 26 homes = 98
Grups de treball	6
Persones participants	261

Comissió permanent

Sessions	2
Persones	21 dones + 12 homes = 33
Persones ponents i convidades	21

3. Activitat del plenari

Composició del curs 2024-2025

Presidència

Maria Eugènia Gay Rossell	Tinenta d'alcaldia de Drets Socials, Cultura, Educació i Cicles de Vida
Raquel Gil	Tinenta d'alcaldia de Drets Socials, Promoció Econòmica, Treball, Feminismes i Memòria Democràtica

Vicepresidència Associativa

Francina Alsina Canudas	Vicepresidenta
--------------------------------	----------------

Coordinació Política

Sonia Fuertes Ledesma	Comissionada d'Acció Social
------------------------------	-----------------------------

Membres representants de la corporació municipal

Eva Baró i Ramos	Representant d'Esquerra Republicana de Catalunya
Víctor Martí de Villasante	Representant del Partit Popular
Neus Munté Fernández	Representant de Junts per BCN
Carol Recio Cáceres	Representant de Barcelona en Comú
Liberto Senderos Oliva	Representant de VOX

Representants de l'Ajuntament de Barcelona

Carme Borrell i Thió	Gerent de l'Agència de Salut Pública de Barcelona
Marta Clari Padrós	Gerent de l'Àrea de Drets Socials, Salut, Cooperació i Comunitat
Javier Martínez Gómez	Gerent de l'Institut Municipal de Serveis Socials
Marta Obdúlia Gómez	Gerent de l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat

Representants dels consells sectorials municipals

Fátima Ahmed	Vicepresidenta primera del Consell Municipal d'Immigracions de Barcelona
Silvia Aldavert Garcia	Vicepresidenta del Consell de Dones de Barcelona
Francesc Castellana Aregall	President del Consell Econòmic i Social de Barcelona
Pere Fàbregues Morià	Representant del Consell de Gremis de Comerç, Serveis i Turisme de Barcelona
Lourdes García	Representant del Consell de l'Habitatge Social de Barcelona
Àngels Guiteras Mestres	Representant del Consell de Ciutat
Joan Martínez León	Vicepresident del Consell Assessor de la Gent Gran
Raquel Olga Montllor Linares	Representant del Consell Rector de l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat
Anna M. Montserrat Boada	Representant del Consell de Cooperació
Lluís Sanz García	Vicepresident del Consell Municipal de Lesbianes, Gais, Trans, Bisexuals i Intersexuals de Barcelona – CMLGTBI
Ricard Valentí Gutiérrez	Vicepresident del Consell Municipal del Poble Gitano

Representants d'entitats socials

Corina Maria Albir Sanchez	Vicepresidenta de la Federació d'Associacions Veïnals de Barcelona (FAVB)
Eva Alesanco Pujol	Directora operativa de Catalunya de la Fundació IRES
Rosa Balaguer Bueno	Representant de l'ECAS
Sílvia Benaiges Hermosilla	Representant de l'Associació de Dones per a la Reinserció Laboral – SURT
Lara Bogni	Representant d'ASSIS Centre d'Acollida
Carme Calafat i Siquier	Directora de l'Àrea d'Infància, Família i Gènere a l'ABD
Helena Cascalló Vallès	Representant de la Federació Catalana de Voluntariat Social
Jesús Delgado	Director general de la Fundació Pere Tarrés
Joan del Rio Rambla	Representant de la Federació d'Entitats d'Atenció i Educació a la Infància i l'Adolescència – FEDAIA
Esteve Ferrer Panadès	Secretari general de la Federació d'Empreses d'Inserció de Catalunya – EFICAT
Laura Gómez Servando	Representant de Suara Serveis SCCL
Esther Jolonch Olaortua	Presidenta del Comitè Català de Representants de Persones amb Discapacitat – COCARMÍ
Amèlia de Juan Castella	Representant de Càritas Diocesana de Barcelona

Eva Morera Losa	Representant de la Federació d'Entitats d'Assistència a la Tercera Edat – FEATE
Quima Oliver Ricart	Coordinadora d'UNICEF – Comitè de Catalunya
Felisa Pérez i Antón	Presidenta de la Federació Catalana de Drogodependències – FCD
Josep Rovira Guardiola	Representant de l'Associació Benestar i Desenvolupament (ABD)
Mercè Torres Fuentes	Representant de Creu Roja a Barcelona
Josep Vilajoana Celaya	Representant de la Fundació Congrés Català de la Salut Mental

Representants de les associacions empresarials i gremials i de les centrals sindicals

Enriqueta Durán Cordero	Secretària de Polítiques Socials d'UGT de Catalunya
Melània Ferrer i Frigola	Representant de la Confederació de Cooperatives de Treball de Catalunya
M. Assumpció Franquesa Segura	Responsable de política social de CCOO del Barcelonès
Mireia Recio Ortega	Representant de Foment del Treball Nacional

Representants de l'àmbit universitari i professional

Sònia Hernández Tejada	Representant del Consell Social de la Universitat Autònoma de Barcelona
Josep Maria de Llobet Zubiaga	Representant de la Junta de Govern del Col·legi Oficial de Metges de Barcelona
Rafael López Zaguirre	Representant del Col·legi d'Educadores i Educadors Socials de Catalunya
Jordi Magrinyà i Rull	Membre de la Junta de Govern del Col·legi de Farmacèutics de Barcelona
Borja Manzanares Zaldívar	Representant del Col·legi Oficial d'Infermeres i Infermers de Barcelona
Guillermo Mattioli Jacobs	Degà del Col·legi Oficial de Psicologia de Catalunya
Cristina Mora Porcel	Representant del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya
Joan Maria Morros i Cuadras	Degà del Col·legi de Periodistes de Catalunya
Jesús Palomar Baget	Representant del Col·legi de Politòlegs i Sociòlegs de Catalunya
Conchita Peña Gallardo	Representant del Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya
Rosa Rodríguez Gascons	Presidenta del Col·legi de Pedagogs de Barcelona
Maite Soler Cera	Representant del Col·legi d'Economistes de Catalunya
Isolda Ventura Arasanz	Representant del Consell Social de la Universitat de Barcelona

Representant de la Sindicatura de Greuges de Barcelona

David Bondia García	Síndic de Greuges de Barcelona
----------------------------	--------------------------------

Consorci de Serveis Socials de Barcelona

Àngels Canals Vilà	Gerent del Consorci de Serveis Socials de Barcelona
---------------------------	---

Persones expertes i coordinadores

Manuel Aguilar Hendrikson	Coordinador del Grup de Treball de Serveis Socials
Penélope Aguilera Martínez	Coordinadora del Grup de Treball de Drogodependències
Rosa Balaguer Bueno	Coordinadora del Grup de Treball de Participació Ciutadana
Joan Canimas i Brugué	Expert
Montserrat Casamitjana Abella	Coordinadora del Grup de Treball de Salut
Elena Fernández Gamarra	Coordinadora del Grup de Treball d'Envel·liment
Miguel Ángel Manzano Rodríguez	Coordinador del Grup de Treball de Serveis Socials
Laia Pineda Rüegg	Coordinadora del Grup de Treball d'Igualtat d'Oportunitats en la Infància
Assumpció Ros i Florenza	Coordinadora del Grup de Treball d'Envel·liment
Josep Rovira Guardiola	Coordinador del Grup de Treball de Drogodependències
Clàudia Vallvé Cid	Coordinadora del Grup de Treball d'Igualtat d'Oportunitats en la Infància
Imma Vallverdú Duch	Coordinadora del Grup de Treball de Salut
Josep Villareal Moreno	Expert

Cap i tècnica referent municipal

Andreu Parera Prats	Cap del Departament de Participació Social
Jordi Sabater Bonet	Cap del Departament de Participació Social
Eva Caballero Bonilla	Suport a la Secretaria Tècnica del CMBS
Carme Carrera Escuder	Tècnica referent del Consell Municipal de Benestar Social

4. Activitat de la Comissió permanent

Composició del curs 2024-2025

Presidència

Maria Eugènia Gay Rossell	Tinenta d'alcaldia de Drets Socials, Cultura, Educació i Cicles de Vida
Raquel Gil	Tinenta d'alcaldia de Drets Socials, Promoció Econòmica, Treball, Feminismes i Memòria Democràtica

Vicepresidència Associativa

Francina Alsina Canudas	Vicepresidenta
--------------------------------	----------------

Coordinació Política

Sonia Fuertes Ledesma	Comissionada d'Acció Social
------------------------------	-----------------------------

Membres representants de la corporació municipal

Eva Baró i Ramos	Representant d'Esquerra Republicana de Catalunya
Víctor Martí de Villasante	Representant del Partit Popular
Neus Munté Fernández	Representant de Junts per BCN
Carol Recio Cáceres	Representant de Barcelona en Comú
Liberto Senderos Oliva	Representant de VOX

Representants de l'Ajuntament de Barcelona

Marta Clari Padrós	Gerent de l'Àrea de Drets Socials, Salut, Cooperació i Comunitat
Javier Martínez Gómez	Gerent de l'Institut Municipal de Serveis Socials
Arnau Monterde Mateo	Direcció de Serveis de Democràcia Activa

Secretari del Consell i tècnica municipal referent

Andreu Parera Prats	Cap del Departament de Participació Social
Jordi Sabater Bonet	Cap del Departament de Participació Social
Eva Caballero Bonilla	Suport a la Secretaria Tècnica del CMBS
Carme Carrera Escuder	Tècnica referent del Consell Municipal de Benestar Social

Representants d'entitats socials, organitzacions i fundacions

Corina Maria Albir Sanchez	Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Barcelona
Eva Alesanco Pujol	Fundació IRES
Sílvia Benaiges Hermosilla	Fundació SURT
Laura Gómez Servando	Suara Serveis, SCCL
Amèlia de Juan Castella	Càritas Diocesana de Barcelona
Pilar Núñez i Nerín	INTRESS Institut de Treball Social i Serveis Socials
Joan del Rio Rambla	FEDAIA, Federació d'Entitats d'Atenció a la Infància i l'Adolescència
Mercè Torres Fuentes	Creu Roja a Barcelona

Representants de l'àmbit universitari i professional

Rafael López Zaguirre	Col·legi d'Educadores i Educadors Socials de Catalunya
Conchita Peña Gallardo	Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya

Representants de les associacions empresarials i gremials i de les centrals sindicals

Enriqueta Durán Cordero	UGT de Catalunya
M. Assumpció Franquesa Segura	Unió Sindical de Comissions Obreres del Barcelonès
Mireia Recio Ortega	Foment del Treball

Persones expertes i coordinadores dels grups de treball

Manuel Aguilar Hendrikson	Coordinador del Grup de Treball de Serveis Socials
Penélope Aguilera Martínez	Coordinadora del Grup de Treball de Drogodependències
Rosa Balaguer Bueno	Coordinadora del Grup de Treball de Veus Ciutadanes amb Experiències en Serveis Socials

Montserrat Casamitjana Abella	Coordinadora del Grup de Treball de Salut
Elena Fernández Gamarra	Coordinadora del Grup de Treball d'Envel·liment
Núria Fuentes	Experta
Miguel Ángel Manzano Rodríguez	Coordinador del Grup de Treball de Serveis Socials
Laia Pineda Rüegg	Coordinadora del Grup de Treball d'Igualtat d'Oportunitats en la Infància
Assumpció Ros i Florenza	Coordinadora del Grup de Treball d'Envel·liment
Josep Rovira Guardiola	Coordinador del Grup de Treball de Drogodependències
Clàudia Vallvé Cid	Coordinadora del Grup de Treball d'Igualtat d'Oportunitats en la Infància
Imma Vallverdú Duch	Coordinadora del Grup de Treball de Salut
Josep Villareal Moreno	Expert

Activitat

Durant el curs 2024-2025, la Comissió Permanent ha celebrat dues sessions de treball.

El 21 d'octubre el Consell Municipal de Benestar Social va celebrar la **primera Comissió Permanent del curs**. Aquesta sessió es va iniciar amb la presentació de la segona edició dels pressupostos participatius, a càrrec d'Elisenda Ortega, cap del Departament de Foment de la Participació.

Es va presentar l'Altaveu d'Infants, a càrrec de Laia Pineda, directora de l'Institut Infància i Adolescència i coordinadora conjunta del Grup de Treball d'Igualtat d'Oportunitats en la Infància del Consell Municipal de Benestar Social. En aquest punt, es comenta la necessitat que el Grup de Treball d'Infància pugui rebre un retorn de l'execució de la mesura de govern en la qual ha participat. Es comenta que és convenient que tota la feina feta al voltant de la participació infantil (també en relació amb el punt anterior dels pressupostos participatius) tingui un cert compromís de resposta, i que la participació infantil s'estengui a més iniciatives municipals (es proposa que estigui present en els processos d'elaboració de tots els plans municipals).

D'altra banda es recalca la necessitat de millorar el diàleg entre les persones coordinadores dels grups de treball del Consell Municipal de Benestar Social i les persones representants tècniques de les direccions, especialment aquelles que han estat acceptades a l'Informe d'incidència del curs 2023-2024, per tal de concretar millor el contingut i abast de les propostes a l'equip tècnic. Finalment, es va realitzar una panoràmica molt resumida dels principals projectes i línies programàtiques previstos per al curs vinent, a càrrec dels equips tècnics municipals: Magda Orozco, Direcció de Serveis d'Infància, Joventut i Persones Grans; Anna Morancho, Direcció de

Serveis de Salut; Anna de Palau, Institut Municipal de Serveis Socials; i Maribel Pasarín, Agència de Salut Pública de Barcelona, així com de la comissionada d'Acció Social, Sonia Fuertes.

Finalment s'informa, des del Departament de Participació Social, que de cara al març o abril de l'any vinent es convocarà una nova reunió de caràcter tècnic amb les persones referents municipals i les persones coordinadores dels grups per fer seguiment de les respostes municipals recollides en l'Informe d'acció de govern, especialment de l'evolució d'aquelles propostes a les quals s'ha respost favorablement i que, per tant, es preveu que s'incorporin a l'agenda municipal.

Apareixen diverses idees i propostes que s'estudiaran en el futur, com la possibilitat que el personal tècnic municipal tingui una presència activa major en els grups de treball o que es propiciïn espais de trobada bilaterals entre els serveis tècnics de l'Ajuntament i els grups de treball per tal de millorar la transmissió d'informació dels grups a l'Ajuntament i a la inversa.

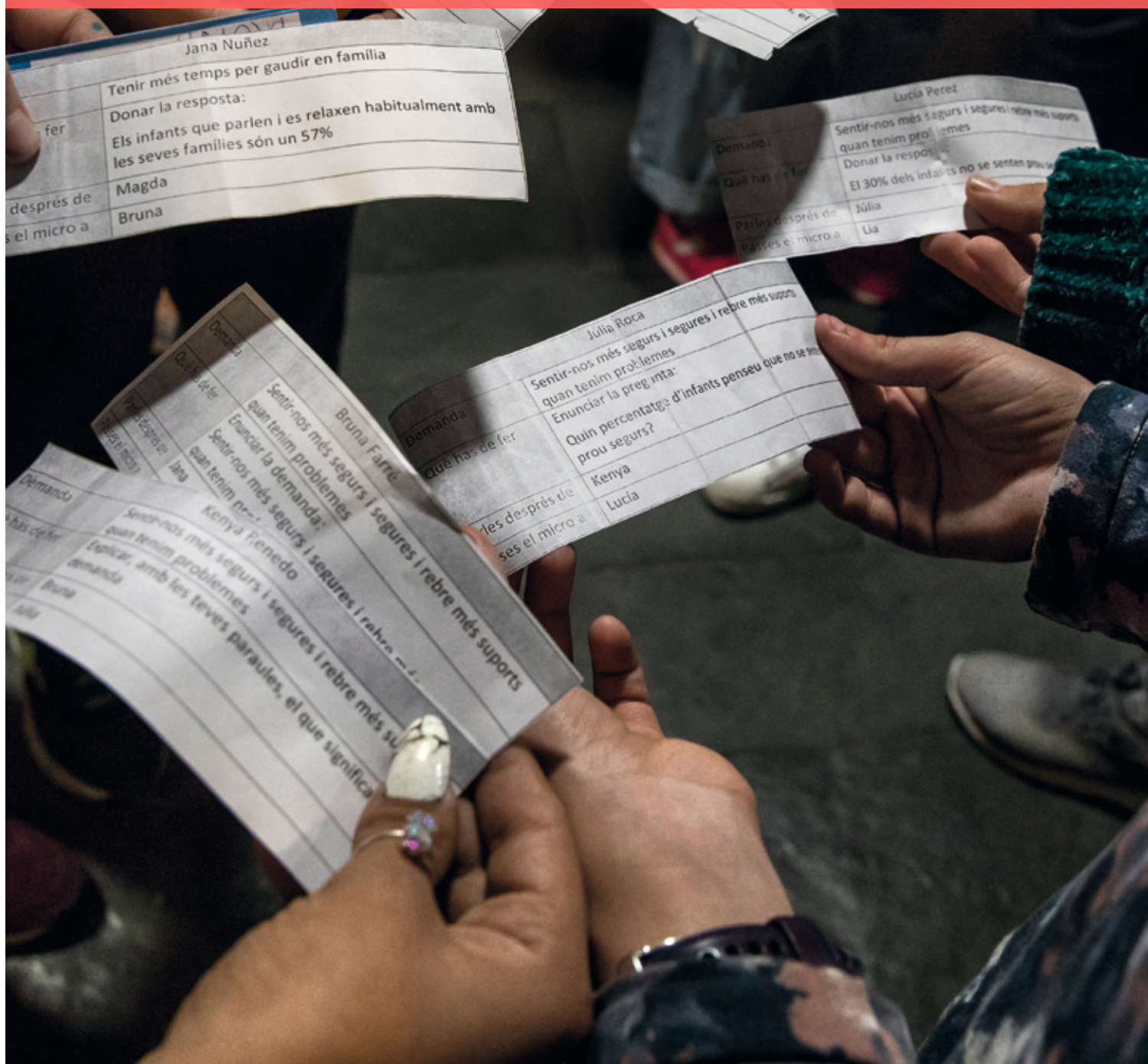
La segona Comissió Permanent del curs es va celebrar el 22 de maig de 2025. En aquesta sessió es va parlar de la metodologia de les sessions permanents.

Els diferents grups de treball van informar dels temes tractats en les diverses sessions i van fer una valoració del curs.

S'acorda millorar la comunicació i coordinació entre grups de treball i entitats. Es proposa establir comunicacions periòdiques per compartir informació i fomentar la bidireccionalitat. En aquest sentit, sorgeix la idea de compartir calendaris temàtics dels grups de treball per facilitar la coordinació. Es proposa també augmentar les reunions de la Comissió Permanent de tres a quatre a l'any per tal de millorar la coordinació. Es suggereix poder incrementar les reunions entre les persones coordinadores per fomentar aliances entre grups. Es proposa millorar la planificació del calendari de reunions a l'inici del curs (al setembre), per tal d'evitar que aquestes siguin massa concentrades a l'agenda durant els darrers mesos del curs.

Es replanteja el paper de la Comissió de Seguiment, la qual actualment té una funció merament informativa. Finalment, es decideix que es desactivaran les reunions de la Comissió de Seguiment, i, per contra, es valora augmentar sensiblement la freqüència de les reunions de la Comissió Permanent, el que li confereix un paper més actiu en l'impuls d'activitats de l'òrgan.

5. Visites, sessions obertes i sinergies

Un any més, els grups de treball han generat sinergies i espais de col·laboració. A través de la interacció entre persones expertes i l'intercanvi d'informació, els objectius s'amplien, se'n generen de nous i els resultats assolits es multipliquen: apareixen possibilitats d'actuació i camps d'acció nous que enriqueixen la tasca dels grups de treball i de les persones que en formen part. L'expertesa de cadascú —de cada persona membre de cada grup de treball— es veu complementada amb altres experteses, en un procés de suma de coneixements. Quasi tots els grups han fet sessions de treball conjuntes amb altres grups del Consell Municipal de Benestar Social o bé han cercat més enllà del grup propi aquests coneixements que permeten ampliar la mirada.

Els grups de treball han convidat a les seves sessions professionals dels seus mateixos àmbits per aprofundir en els temes en què cal treballar al llarg del curs, però també han fet l'exercici innovador d'incloure-hi persones provinents d'àmbits aparentment allunyats; així, per exemple, els grups de treball sobre Drogodependències, Salut i Envel·liment han celebrat sessions encreuades conjuntes. El Grup de Treball de Veus Ciutadanes amb Experiències en Serveis Socials és, des que es va constituir i d'acord amb la seva missió, el que d'una manera més natural fixa la mirada cap enfora per cercar, precisament, aquests aprenentatges que aporta l'escolta. Aquest curs ha treballat amb persones usuàries de serveis socials de diversos districtes de la ciutat: Centre de Serveis Socials La Salut, ECOR Espais Comunitaris de Referència; Centre de Serveis Socials Les Corts amb voluntàries de Radars; Centre de Serveis Socials Garcilaso, Grup Joves Garcilaso; Centre de Serveis Socials Guinardó, Sense Filtres; Centre de Serveis Socials Raval, Homes sols Raval.

Finalment, el Grup de Treball de Serveis Socials ha aprofundit en el tema dels allotjaments temporals d'urgència planificant unes sessions de treball obertes a entitats de l'àmbit. Fruit d'aquestes sessions de treball, el grup va elaborar un document sobre els Allotjaments Temporals d'Urgència Social (ATUS).

6. Premis Montserrat Roig

Creats el 1993 pel Consell Municipal de Benestar Social, aquests guardons van néixer amb l'objectiu d'estimular, promoure i incentivar una informació de més qualitat i un millor tractament dels temes socials als mitjans de comunicació.

Vivim un escenari informatiu complex, marcat per la desinformació, els discursos d'odi i les notícies falses, en què, amb l'expansió de l'ús de la intel·ligència artificial, es fa més complicat tècnicament reconèixer la falsedat de certs continguts. Tot això danya la qualitat del debat públic i fa minvar la confiança en la democràcia, el periodisme i les institucions.

Garantir una ciutadania ben informada és clau, i és necessari posar el focus en iniciatives com aquests premis, que destaquen la sensibilitat, el rigor i el compromís amb el periodisme i la comunicació social. Des de l'Ajuntament de Barcelona, a través del Consell Municipal de Benestar Social ho fem i, alhora, mantenim viu el llegat de Montserrat Roig, cronista barcelonina amb una mirada pròpia i sempre compromesa amb el feminisme, la memòria històrica i la justícia social.

El 18 de desembre de 2024 al Saló de Cent es va celebrar, un any més, l'acte de lliurament de la 31a edició dels premis Montserrat Roig de periodisme i comunicació social de Barcelona, que tenen com a objectiu promoure i incentivar la informació de qualitat en el tractament dels temes socials en els mitjans de comunicació.

L'acte el va conduir Virtu Morón i hi van ser presents la tinenta d'alcaldia de Drets Socials, Cultura, Educació i Cicles de Vida, Maria Eugènia Gay, la comissionada d'Acció Social, Sonia Fuertes, i la vicepresidenta del Consell Municipal de Benestar Social, Francina Alsina, i la participació del jurat i entitats.

En aquesta edició es van presentar 39 candidatures validades, de les quals 17 en la categoria de periodisme social, 13 en la categoria de comunicació social i 9 en la de promoció de la investigació periodística.

Els projectes guanyadors van ser els següents:

Categoria de periodisme social:

PRIMER PREMI a “Sense ficció: allà on fa més mal”.

SEGON PREMI a “Així és un geriàtric per dins: ‘Les famílies no saben ni la meitat del que hi passa’”.

Categoria de comunicació social:

PRIMER PREMI a “Les mil cares de l'esclerosi múltiple”

SEGON PREMI a “Edició especial del TN cap de setmana vespre presentat per persones amb discapacitat intel·lectual”.

Categoria de promoció de la investigació:

“Vides truncades pel CIE. Històries dins i fora del Centre d'Internament d'Estrangers de Barcelona” i a “Feminicides: l'altra cara de la violència”.

El Premi Especial del Jurat va ser per a la periodista Elisenda Colell en reconeixement de la seva trajectòria professional i la seva valentia, professionalitat i sensibilitat en posar en relleu temes d'interès social.

7. Activitats i propostes dels Grups de Treball

7.1 Grup de treball de drogo dependències

Composició membres del grup de treball (persones que han participat , presencialment o telemàticament, al menys a dues sessions durant el període del curs 2024/2025).

Coordinació

Penélope Aguilera	Creu Roja Barcelona
Josep Rovira	Associació Benestar i Desenvolupament – ABD

Membres assistents a les sessions

Manuel Esteban Abia Ortiz	Comissions Obreres del Barcelonès
Villan Alayón	Federació d'Associacions Cannàbiques de Catalunya
Mireia Ambròs Hortensi	Laboratori de Reducció de Riscos (RdRlab)
Eric Asensio	Federació d'Associacions Cannàbiques de Catalunya
Marta Berenguer	Projecte Home Catalunya
Francisco Blazquez Martinez	Associació Alejop
Jose Carbonell Viscasillas	Asociación de Pacientes Dependientes a Opiáceos
Raúl Carvajal	Guàrdia Urbana Oficina de Proximitat
Miquel Casas	Col·legi Oficial de Metges de Barcelona
Catrina Clotas	Servei de Prevenció de Drogo dependències ASPB
Mariona Corbella i Virós	Fundació Privada Esportsalus
Cristina Delgado	Projecte Home Catalunya
Eusebio Expósito	Fundació Àmbit Prevenció
Francina Fonseca	Societat Catalana de Psiquiatria i Salut Mental
Antonio Gallego Cuevas	Guàrdia Urbana de Barcelona
Amaia Garrido	Agència de Salut Pública de Barcelona
Esther Gonell Doñate	Fundació Privada Esportsalus
Agustín Hernando Maldonado	Guàrdia Urbana de Barcelona
Carlos Larrañaga	Fundació Salut i Comunitat
Jordi Magrinyà	Col·legi Oficial de Farmacèutics de Barcelona
Enric Marcos	Associació Promoció i Desenvolupament Social (PDS)
Víctor Martí i Carrasco	Institut Genus SL
David Pere Martínez Oro	Universitat Autònoma de Barcelona. Unitat de Polítiques de Drogues
Mercè Mompín	Associació d'Acollida i Acció Terapèutica
M. Ángeles Moreno	Unió Sindical de Comissions Obreres del Barcelonès
Elsa Naranjo	Corporativa de la Línia Verda
Anna Obradors	Federació d'Associacions Cannàbiques de Catalunya
Laura Oliva	Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya

Marta Ollé Rubio	Col·legi de Farmacèutics de Barcelona
Beatriz Pallarès Gomis	Metzineres
Andreu Parera	Equip del Departament de Participació Social
Maribel Pasarín	Agència de Salut Pública de Barcelona
Elisa Puigdomènech	Servei de Prevenció de Drogodependències ASPB
Felisa Pérez i Antón	Associació Benestar i Desenvolupament (ABD)
Aura Roig	Metzineres
Silvia Rosado Figuerola	Col·legi Oficial d'Infermeria de Barcelona
Agnès Rosell	Metzineres
Jordi Sabater	Equip del Departament de Participació Social
Montserrat Saltó Oliva	Sindicatura de Greuges de Barcelona
Judith Sanjuan Satorra	Federació Catalana de Drogodependències
Carmen Santana González	Ciutadania
Rosa Suárez i Vázquez	Centre d'Estudis sobre Promoció de la Salut
Cristina Sánchez	Fundació ICEERS
M. Gràcia Tort	Associació d'Alcohòlics Recuperats
Maite Tudela	Grup Atra
Mercè Vidal	Fundació Àmbit Prevenció
Cristina Vidal Magriña	Projecte Home Catalunya

Secretaria Tècnica

Eva Caballero	Suport a la secretaria tècnica del CMBS
Carme Carrera	Tècnica referent del CMBS

Introducció

Al llarg d'aquest darrer any, al Grup de Treball de Drogodependències del CMBS ha participat activament un ampli nombre de persones vinculades a entitats, serveis i àmbits diversos. El treball s'ha desenvolupat amb l'estratègia de recollir de forma sistemàtica les necessitats i preocupacions emergents, per poder prioritzar-les col·lectivament, sense tancar la porta a noves qüestions que puguin aparèixer i que requereixin atenció.

Els espais de treball han combinat la dinamització participativa amb les aportacions de persones expertes que han contribuït a generar debat i aprofundiment. Aquest enfocament ha permès identificar àmbits clau per a la millora de les polítiques municipals en matèria de drogues, alineats amb els objectius fixats per a aquest any: promoure respostes més integrals, comunitàries i basades en drets. Les propostes recollides en aquest document són fruit d'aquest procés col·laboratiu i obert, orientat a construir una ciutat més inclusiva, saludable i justa.

Detall de les sessions realitzades en el curs 2024-25

30 setembre 2024

Reptes i propostes d'actuació del nou Pla d'acció sobre drogues i addiccions de Barcelona (PADAB) 2025-2028.

14 octubre 2024

Atenció a famílies i consum de substàncies.

4 novembre 2024

Atenció a famílies amb problemes de consum de substàncies. Preparació d'una carta a la regidora de Salut sobre política de drogues.

2 desembre 2024

Espais segurs en el consum i reducció de danys en cànnabis a la ciutat de Barcelona.

14 gener 2025

Informe de salut de Barcelona.

10 febrer 2025

Prevenició i abordatge del consum d'alcohol en població adolescent i jove.

10 març 2025

Abordatge i acompanyament a la infància. "Embaràs, infància i drogues".

7 abril 2025

Simptomatologia aguda referida als consums d'estimulants en context de reducció de danys i via pública.

5 maig 2025

Presentació de la ponència "Simptomatologia aguda referida als consums d'estimulants en context de reducció de danys i via pública. Detecció, atenció, derivació i atenció assistencial. Reptes actuals i propostes".

Conclusions, reflexions i propostes

Les propostes recollides són fruit del treball col·lectiu del Grup, que ha sabut detectar i analitzar amb sensibilitat i rigor els nous reptes que planteja l'evolució del consum de drogues a Barcelona. En un context canviant i complex, el Grup adopta una posició activa i promou millores en les polítiques públiques que reforcin l'enfocament quant a salut, drets i justícia social. A més, destaca la seva participació compromesa en el procés d'elaboració del nou Pla de drogues, aportant una visió experta i coneixement arrelat en la realitat. Aquest conjunt de propostes concretes vol contribuir a una ciutat més justa, habitable i respectuosa amb la diversitat de trajectòries i necessitats de les persones.

1. Revisió de la comunicació institucional en drogues amb enfocament en salut i drets

- **Revisar la comunicació institucional per tal d'evitar un enfocament excessivament punitivista i orientar el discurs cap a la salut pública, la garantia de drets i la justícia social.**

L'èmfasi excessiu en la seguretat en el discurs públic sobre drogues ha afavorit una mirada centrada en el control i la criminalització, i ha desplaçat l'atenció cap a mesures punitives que reforcen l'estigma i la deshumanització.

Proposem revisar el relat institucional i promoure narratives que situïn la salut pública, els drets humans i la justícia social al centre. Això ha de permetre legitimar polítiques com la reducció de danys i l'acompanyament social com a respostes de salut col·lectiva.

L'Ajuntament pot exercir un paper clau en aquesta transformació comunicativa, contribuint a generar consens social i sostenir polítiques públiques més humanes i efectives.

2. Atenció especialitzada a les famílies de persones adultes amb consum de drogues

- **Reforçar l'atenció pública a famílies de persones adultes amb consum de drogues, amb suport específic i continuat.**

Reforçar l'atenció pública a famílies de persones adultes que consumeixen drogues, amb suport específic i continuat.

Les famílies de persones adultes que consumeixen sovint es troben desemparades, especialment quan la persona afectada supera els 21 anys. Actualment, el Servei d'Orientació a les Drogo dependències (SOD) només dona resposta fins a aquesta edat, el que genera un buit d'atenció important.

Proposem garantir una resposta pública coordinada i adaptada a les necessitats d'aquestes famílies. Això implica ampliar la cartera de serveis dels Centres d'Atenció i Seguiment (CAS) i dotar-los de recursos per oferir suport emocional, assessorament i acompanyament en situacions de crisi.

L'Ajuntament hauria d'impulsar i reforçar els programes d'atenció a famílies dins els serveis públics, per reduir l'impacte del consum en l'entorn proper i promoure xarxes de suport mutu i corresponsabilitat comunitària.

3. Observatori del sector del cànnabis per a la salut pública i la reducció de riscos

- **Crear un Observatori del Sector del Cànnabis per promoure bones pràctiques, regulació responsable i enfocament de salut pública a Barcelona.**

Els clubs socials de cànnabis són una realitat consolidada a Barcelona, però encara estan mancats d'un marc estable de regulació i monitoratge públic. Aquesta manca dificulta garantir pràctiques responsables i alineades amb la salut pública.

Proposem la creació d'un observatori del sector del cànnabis que elabori un cens actualitzat, defineixi indicadors de qualitat i promogui la formació de les persones professionals. L'objectiu és vetllar per una gestió basada en la reducció de riscos i en l'evidència científica.

Aquest espai hauria de facilitar la col·laboració entre l'Administració, el sector i les entitats de salut. També contribuiria a combatre l'estigma i a desenvolupar polítiques transparents, sostenibles i respectuoses amb els drets de la ciutadania.

4. Mesura de Govern per reduir l'exposició i el consum intensiu d'alcohol entre joves a l'espai públic

- **Promoure una Mesura de Govern amb accions transversals que consolidi un compromís polític per reduir l'exposició i la normalització del consum d'alcohol a l'espai públic, especialment en joves i en contextos d'oci.**

El consum intensiu d'alcohol entre adolescents i joves en espais d'oci nocturn, festes majors i esdeveniments massius suposa un risc per a la salut i la seguretat. Alhora, reforça un model d'oci centrat en el consum, amb efectes socials i culturals preocupants.

Tot i que la proposta de PADAB 2025–2028 preveu accions en aquest àmbit, cal reforçar aquest compromís amb una mesura de govern específica, la qual hauria d'articular una resposta pública, estratègica i transversal que impliqui totes les àrees municipals.

La mesura hauria d'incloure accions de prevenció ambiental, sensibilització, regulació de la publicitat i promoció d'un oci juvenil més segur. S'hi hauria de prioritzar la desnormalització del consum, la reducció de l'exposició i la prevenció del consum intensiu.

Visibilitzar aquest compromís polític pot esdevenir un punt d'inflexió per transformar la relació de la ciutat amb l'alcohol i avançar cap a entorns més saludables i equitatius.

5. Creació de serveis integrals per a mares amb consums

- **Impulsar serveis municipals especialitzats que ofereixin atenció integral a mares que consumeixen, amb espais on es pugui preservar el vincle amb els fills i filles i evitar la separació com a resposta immediata.**

Les dones que són mares i consumeixen drogues sovint pateixen un estigma agreujat, que pot derivar en respostes institucionals centrades en la separació dels fills i les filles com a única mesura de protecció. Aquesta pràctica pot provocar danys emocionals profunds i cronificar situacions de vulnerabilitat.

Proposem crear serveis especialitzats que ofereixin una atenció integral —sanitària, psicològica i social— amb espais adaptats per acollir la maternitat. Aquests serveis han de permetre que les mares accedeixin a suport sense haver d'amagar la seva realitat.

L'Ajuntament hauria de garantir aquest tipus de recursos com a part d'una política de salut i infància que prioritzi la vinculació familiar i l'acompanyament respectuós en els processos de recuperació.

6. Millorar la coordinació d'itineraris familiars amb visió de cura

- **Establir itineraris d'acompanyament familiar coordinats entre serveis socials, sanitaris i d'atenció a drogo dependències, que incloguin objectius de suport a la parentalitat i al vincle mare-infant.**

Actualment, moltes dones reben una atenció fragmentada i poc coordinada entre serveis, fet que dificulta una intervenció realment eficaç i respectuosa. Aquesta manca d'articulació pot agreujar situacions de vulnerabilitat.

Proposem desenvolupar circuits d'atenció que posin al centre la família com una unitat que necessita suport, no control. Aquests circuits haurien d'articular itineraris compartits entre serveis socials, sanitaris i de drogo dependències.

L'objectiu és construir plans d'acció individualitzats que abordin no només el consum, sinó també aspectes com la criança, el vincle afectiu o les xarxes de suport. Aquesta orientació permetria passar d'un model punitiu a un model d'acompanyament, que promogui entorns de seguretat i confiança.

7. Adaptació i ampliació dels serveis de reducció de danys davant l'increment del consum d'estimulants

- **Adaptar i ampliar espais i equips per abordar el consum d'estimulants amb supervisió, reducció de riscos i atenció especialitzada.**

L'augment sostingut del consum d'estimulants per via inhalada, com la cocaïna i especialment la metamfetamina, ha desbordat la capacitat dels serveis actuals. Espais com el CAS Baluard es troben saturats i poc adaptats a les necessitats específiques d'aquest perfil de consum.

Aquest tipus de consum, associat sovint a agitació, hiperactivitat o símptomes psicòtics, és especialment prevalent entre persones en situació de sensellarisme, dones cis i persones LGTBIQ+. Requereix una resposta urgent, específica i adaptada.

Proposem obrir nous espais d'inhalació supervisats i adaptar les infraestructures existents per garantir una contenció adequada. També cal reforçar els equips interdisciplinaris i assegurar una intervenció precoç i continuada.

Aquestes mesures són essencials per reduir danys, protegir la salut mental de les persones usuàries i professionals, i contenir situacions crítiques a l'espai públic, preservant-lo com un entorn segur i digne per a tothom.

8. Implementació d'espais de descans i contenció en crisis per consum d'estimulants

- **Crear espais de descans amb baixa estimulació i supervisió per a persones en crisi per consum de metamfetamina.**

L'ús intensiu de metamfetamina, combinat amb la manca de son i l'exclusió social, està provocant crisis greus amb simptomatologia psicòtica sostinguda. Aquestes situacions no es poden abordar només amb contenció farmacològica ni des dels dispositius sanitaris convencionals.

L'evidència mostra que el descans en un espai segur, amb supervisió i baixa estimulació, redueix significativament la simptomatologia i evita trasllats reiterats a urgències o hospitalitzacions.

Actualment, aquest tipus d'atenció només es pot oferir de manera molt limitada al Centre Residencial Integral Galena, que disposa de dues places.

Proposem implementar nous espais específics amb equips psicosocials formats per acompanyar aquestes crisis, la qual cosa milloraria la qualitat de l'atenció, la dignitat de les persones usuàries i alleugeriria la pressió sobre els recursos hospitalaris i els equips professionals.

Reptes de futur

De cara als propers anys, el Grup de Treball de Drogodependències del CMBS manifesta la voluntat de fer seguiment de les recomanacions traslladades, i s'ofereix a continuar col·laborant en el procés de reflexió i desplegament de les accions que siguin validades per part de l'Ajuntament.

Entre els principals reptes, cal avançar en la millora dels recursos destinats a la prevenció, l'atenció i la inclusió social de les persones amb problemàtica d'addiccions. Així mateix, és necessari consolidar estratègies que afrontin l'estigma associat al consum i afavoreixin una mirada comunitària, inclusiva i basada en drets.

Més enllà de les competències administratives, el benestar de la ciutadania i de la comunitat requereix una resposta activa i compromesa per part de la ciutat.

7.2 Grup de treball de Salut

Composició membres del grup de treball (persones que han participat , presencialment o telemàticament, al menys a dues sessions durant el període del curs 2024/2025).

Coordinació

Montserrat Casamitjana	Metgessa jubilada
Imma Vallverdú	Infermera jubilada

Membres assistents a les sessions

Lídia Albert i Siles	Fundació Bancaria “La Caixa”
Corina Albir Sánchez	Federació d'Associació de Veïns i Veïnes de Barcelona
Lucia Artazcoz Lazcano	Agència de Salut Pública de Barcelona
Pau Berbel Ortega	Associació contra el càncer
Sandra Carrizo	Associació contra el Càncer
Marta Carrera Plans	Federació d'Associació de Veïns i Veïnes de Barcelona
Marta Carrera Plans	Federació d'Associació de Veïns i Veïnes de Barcelona
Marta Coromina	Societat Catalana de Psiquiatria i Salut Mental
Begoña de Eyto	Creu Roja a Barcelona
Emilia Expósito	Coord. d'Usuaris de la Sanitat, Salut, Consum i Alimentació
Margarita González Rincón	Consorci Serveis Socials Barcelona
Jordi Magrinyà i Rull	Col·legi de Farmacèutics de Barcelona
Cristina Mariano	Fundació Lliga Catalana d'Ajuda Oncològica Oncolliga
Albert Mariné	Fundació Congrés Català de Salut Mental
Maria Àngels Moreno	Responsable Sanitat CCOO del Barcelonès
Olalla Montón Lozano	Consorci Sanitari Barcelona
Anna Noguer Bardia	DS de Salut Ajuntament de Barcelona
Gemma Parramon Puig	Societat Catalana de Psiquiatria i Salut Mental
Masha Sanatgar	Col·legi de Farmacèutics de Barcelona
Carmen Santana González	A títol individual
Mª Eugènia Sánchez Carreter	AAVV Esquerra de l'Eixample
Montserrat Saltó Oliva	Sindicatura de Greuges
Mercè Vidal	AAVV Esquerra de l'Eixample

Secretaria Tècnica

Eva Caballero
Carme Carrera

Suport a la secretaria tècnica del CMBS
Tècnica referent del CMBS

Introducció

L'estratègia i els objectius d'aquest grup per a aquest curs han estat continuar debatent temes relacionats amb la salut i la gent gran ja iniciats el curs passat: la integració social i sanitària en l'atenció domiciliària, la dependència, els indicadors de salut més rellevants, les escoles de salut, el Servei de Teleassistència i els suïcidis.

Habitualment, durant cada curs compartim una sessió amb el Grup de Drogodependències, i aquest curs, com vam fer l'any passat, hem compartit també una sessió amb el Grup de Gent Gran.

La majoria de sessions s'han dut a terme de manera presencial al carrer de València, amb caràcter mensual i en horari convingut de tarda.

També s'ha visitat el Servei de Teleassistència per tal de conèixer un servei in situ, de llarga trajectòria i ben valorat amb el model de "bones pràctiques".

En total es faran nou sessions. Els temes presentats a sis d'elles s'inclouen en aquest informe de recomanacions: la primera sessió és de planificació del curs, la del mes de maig és de conclusions i propostes, i l'última serà una sessió informativa sobre l'evolució dels quatre anys de la llei de l'eutanàsia, que es farà extensiva a la resta de grups.

Detall de les sessions realitzades en el curs 2024-25

9 octubre 2024

Presentació de les noves incorporacions al grup de salut, revisió de les propostes que formen part de l'Informe d'incidència del curs 2023-2024, proposta, debat, consens i planificació dels temes per tractar segons els objectius marcats per a aquest curs 2024-2025, i calendari.

12 novembre 2024

Presentació de l'estat actual de l'atenció integrada social i sanitària en el marc de l'atenció domiciliària i SAD de proximitat. Sessió conjunta del Grup de Salut i el Grup d'Envel·liment.

10 desembre 2024

Funcions del Consorci de Serveis Socials de Barcelona en la valoració de la dependència.

10 gener 2025

Informe de Salut Barcelona 2023.

Sessió conjunta dels grups de treball Salut i Drogodependències.

11 febrer de 2025

Presentació del programa comunitari "Escoles de salut de les persones grans".

11 març de 2025

Sessió/visita de "bones pràctiques" al Servei de Teleassistència.

8 abril de 2025

Suïcidis en la gent gran, impacte de la soledat i altres factors de risc, i intervencions comunitàries.

13 maig 2025

Presentació i debat sobre la proposta de l'Informe de recomanacions/incidència.

Es proposa canviar el nom d'Informe d'incidència pel d'Informe de recomanacions.

10 juny 2025

Sessió oberta a tots els grups sobre l'evolució dels quatre anys de la llei de l'eutanàsia.

Conclusions, reflexions i propostes

1. Integració social i sanitària en l'atenció domiciliària

- **Que l'Ajuntament de Barcelona impulsi la creació de la Taula Social i Sanitària, i, que l'atenció domiciliària estigui totalment integrada entre els serveis sanitaris i socials, redefinint així el projecte actual.**

Ja el curs passat vam iniciar aquesta recomanació en el marc del desplegament de l'atenció de salut als centres residencials de gent gran. Volem compartir el percentatge de persones en espera i que moren abans d'obtenir una plaça residencial. Pel que fa al servei d'atenció domiciliària, volem que es puguin crear i implementar mecanismes i plans d'atenció integrada en l'entorn domiciliari, en què salut i sistema social treballin des de la proximitat i ofereixin serveis de qualitat i universals.

Com a Grup de Salut del Consell Municipal de Benestar Social i experts que som, demanem participar en aquesta taula.

2. Serveis d'atenció a la discapacitat i a la dependència

- **Reduir el temps d'espera des que se sol·licita una valoració de grau de dependència o discapacitat fins que es resol.**
- **Disminució de la llista d'espera actual per realitzar el Programa Individual d'Atenció (PIA) i determinar el recurs necessari i adient de la persona dependent.**
- **Facilitar al màxim el tràmit de les sol·licituds establint mecanismes i circuits més àgils.**

El Consorci de Serveis Socials de Barcelona, creat per la Carta municipal, es fonamenta en el principi de proximitat en la prestació de serveis socials, és a dir, que aquests es donin de manera més propera a la ciutadania.

En l'àmbit d'atenció a la dependència, els Centres de Serveis Socials de Barcelona contribueix amb les administracions consorciades al desplegament de la Llei 39/2006, de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència (LAPAD).

A partir del grau reconegut i la capacitat econòmica de la persona dependent, els serveis socials s'hi posen en contacte per elaborar el PIA, que determina el recurs més adient per atendre les seves necessitats.

3. Informe de salut de Barcelona i refugis climàtics

- **Que l'Ajuntament de Barcelona aconsegueixi obtenir més informació de l'estat de salut de les persones grans.**
- **Que en el plec de condicions contractuals de les entitats gestores de centres públics s'inclougui l'obligatorietat de ser "refugi climàtic".**
- **Garantir que estiguin oberts i accessibles els espais qualificats com a refugis climàtics, durant les hores i els dies de calor, incloent-hi caps de setmana i agost.**
- **Minimitzar les fonts de calor com ara compressors d'aire condicionat a peu de carrer a partir de l'ordenança municipal.**

La població gran sovint queda invisibilitzada en els estudis i les dades de salut pública. Cal incorporar dades específiques de malalties, dependència, soledat, etc. en els informes de salut municipals. Les persones grans posen de manifest alguns problemes importants com són la soledat no desitjada, el consum de psicofàrmacs, els trastorns de la son i els trastorns promoguts pel canvi climàtic, especialment a causa de l'augment de les temperatures a l'estiu.

Es proposa millorar aquesta informació i també fer un seguiment del consum de psicofàrmacs, així com augmentar o posar en marxa plans comunitaris en aquells barris on se'n detecta un major consum. A més a més, s'ha de millorar l'entorn físic d'aquells espais que freqüenten (casals, centres cívics, CAP, etc.) i també cal augmentar els refugis climàtics, tot i millorant-ne la informació per a la gent gran.

4. Escoles de salut de la gent gran

- Promoure l'augment de les escoles de salut de la gent gran als barris de Barcelona i reforçar la dinamització quan pugui quedar debilitada per motius diversos.
- Donar suport en sol·licitar subvencions per promoure accions que ajudin al manteniment de les escoles de salut existents.
- Connectar i enfortir altres recursos comunitaris per tal d'optimitzar la rotació i participació de la població diana.

El projecte de les escoles de salut per a persones grans a Barcelona és una iniciativa amb un suport significatiu, avaluada i amb resultats positius. Aquestes escoles, gestionades per l'Agència de Salut Pública de Barcelona, es localitzen en diversos barris de la ciutat, amb la finalitat de fomentar un envelliment positiu, incrementar la salut, el benestar i la satisfacció vital de les persones grans.

L'acompanyament professional és important en les primeres sessions de l'escola de salut per fomentar així la confiança i la vinculació de les persones participants amb el projecte. Aquest suport es considera clau per a la integració amb èxit de persones que normalment no participen en activitats comunitàries. Formar part de les escoles de salut incentiva els participants a sortir de l'àmbit domèstic i a participar en projectes que beneficien la seva salut i benestar.

5. Serveis de suport a la gent gran: teleassistència

- Que l'Ajuntament de Barcelona amplii el Servei de Teleassistència i reforci els aspectes de millora tecnològica per a la comunicació amb la ciutadania.
- Augmentar recursos de prevenció per tal de minimitzar l'impacte d'esdeveniments com ara la caiguda recent del subministrament elèctric i de la telefonia.
- Incidir més amb el seguiment i contacte dels casos atesos, fent especial èmfasi en aquells de persones en situació de fragilitat.
- Reforçar el seguiment a les persones més vulnerables i amb indicadors de risc social (soledat no desitjada, risc de suïcidi...).

Aquest és un servei consolidat de l'Ajuntament de Barcelona que implica seguretat i tranquil·litat per a les persones grans, persones amb dependència o discapacitat i les seves famílies.

És un servei permanent d'atenció domiciliària no presencial, que permet a la persona usuària estar connectada, mitjançant un terminal, amb un centre d'atenció on es gestionen els serveis necessaris per atendre la seva urgència les 24 hores del dia, els 365 dies de l'any.

També actua de forma preventiva, ja que es manté un contacte continuat amb la persona usuària a través de trucades telefòniques periòdiques.

6. Soletat no desitjada: evitar la conducta suïcida en persones grans

- Augmentar la detecció del malestar de les persones grans i no deixar normalitzar els senyals d'alerta (resignació, pessimisme, pèrdua d'interès per fer activitats, etc.).
- Definir estratègies d'abordatge específiques per a persones grans i dones dels diferents àmbits.
- Treballar contra l'edatisme, construint una Barcelona més respectuosa amb les característiques de les persones grans, que doni resposta a les seves necessitats i reconegui el seu valor.
- Vetllar per una protecció a les persones grans en situació de maltractament, que en moltes ocasions són més vulnerables i més propenses a patir conductes suïcides.

La conducta suïcida^{1,2} s'engloba en les violències autodirigides amb intenció de produir la mort. Recull pensaments, planificacions i accions en relació amb el suïcidi, i inclou:

- La ideació suïcida, definida com pensar, considerar o planificar el suïcidi.
- La temptativa de suïcidi, com un comportament no mortal, autodirigit i potencialment lesiu amb la intenció de morir, fins i tot si la conducta no resulta en lesions.
- El suïcidi, definit com la mort causada per una conducta lesiva autodirigida, amb la intenció de morir.

La conducta suïcida pren unes característiques diferenciades entre les persones grans i aquests també acumulen factors de risc com poden ser problemes de salut física i mental, pèrdues d'essers estimats, d'autonomia, de poder econòmic, qualitat de vida, rol social, aïllament, situacions d'abusos, solitud i cada cop més en una societat edatista.

1.- Centers for Disease Control and Prevention (CDC). 2015. Definitions: Self-Directed Violence. Atlanta, GA: CDC. <http://www.cdc.gov/violenceprevention/suicide/definitions.html>

2.- Crosby AE, Ortega L, Melanson C. 2011. Self-Directed Violence Surveillance: Uniform Definitions and Recommended Data Elements (Version 1.0). Atlanta, GA: CDC, Natl. Cent. Inj. Prev. Control.

7.3 Grup de treball d'Igualtat d'Oportunitats en la Infància i l'Adolescència

Composició membres del grup de treball (persones que han participat , presencialment o telemàticament, al menys a dues sessions durant el període del curs 2024/2025).

Coordinació

Laia Pineda
Clàudia Vallvé

Directora de l'Institut d'Infància i Adolescència
Consultora de suport del grup de treball

Membres assistents a les sessions

M. Paz Ardiaca Hidalgo	Departament d'Atenció Social a la Família i la Infància – IMSS
Yolanda Burgueño Ruiz	Fundació Trinijove. Centre Obert Neus Puig
Clara Chavarria	Institut de Treball Social i Serveis Socials
Bernat Fuentes	FEDAIA
María José Garcia	Casal dels Infants del Raval
Roger Garcia Rodoreda	UNICEF Comitè de Catalunya
Prudenci Gatell Cos	Consorci de Serveis Socials de Barcelona
Anna Llidó	Agència de Salut Pública de Barcelona
Laura Martí	Federació Catalana de Voluntariat Social
Glòria Martínez	Departament de Promoció de la Infància
Lidia Marqués	Associacions Federades de Famílies d'Alumnes de Catalunya
Anna Montolio	Departament de Promoció de la Infància
Sílvia Moragas	Suara Cooperativa
Maria Nicolau Artés	Creu Roja
Andreu Parera	Cap del Departament de Participació Social
Anna Pérez	Agència de Salut Pública de Barcelona
Lidia Pérez Parra	Districte de Sants-Montjuïc
José Antonio Ruiz i Montes	Plataforma d'Infància de Catalunya
Marta Simó	Col·legi de Metges de Catalunya
Patricia Suero	Societat Catalana de Pediatria. Secció d'Atenció Primària

Secretaria Tècnica

Eva Caballero
Carme Carrera

Suport a la secretaria tècnica del CMBS
Tècnica referent del CMBS

Introducció

Al llarg d'aquest curs, s'han abordat diversos temes, fruit tant de les inquietuds del Grup de Treball com de demandes institucionals que s'han considerat oportunes de treballar pel seu valor estratègic (Agenda dels infants, Estratègia de lluita contra la pobresa infantil, oportunitat de visitar el nou servei Barnahus).

Una de les línies de treball ha estat l'anàlisi del nou paquet d'actuacions del Pla d'infància 2024-2027: 77 actuacions previstes per al període 2024-2027 (tema 3). Per a aquesta revisió s'ha comparat el contingut de les 77 actuacions del Pla amb l'històric de propostes fetes pel grup al llarg dels anys i s'han recollit fins a 79 suggeriments de millora, no només sobre quines accions es duen a terme, sinó també sobre com es posen en pràctica (revisió del "què" i del "com"). Aquest exercici s'ha recollit en un document detallat amb propostes concretes en què es preveu continuar treballant el curs vinent.

D'altra banda, s'ha aprofundit en la problemàtica de la pobresa infantil participant en el procés de diàleg amb l'Altaveu d'Infants de la ciutat, format per nens i nenes d'entre 11 i 12 anys. Des de l'Altaveu s'ha sol·licitat la complicitat del grup per defensar la següent demanda de l'Agenda dels Infants: "Que tothom tingui el que necessita, comprar menys coses innecessàries i compartir més" (tema 2). Aquesta demanda ha servit de punt de partida per reflexionar sobre les desigualtats en la infància, generar propostes i compartir-les amb els infants i la resta d'agents implicats en la sessió de resposta a l'Agenda dels Infants (4/4/25).

Paral·lelament, el Grup ha participat en representació dels CMBS a la taula institucional de l'Estratègia de lluita contra la pobresa infantil, a través d'una representant encarregada de traslladar la mirada del Grup en aquest àmbit (tema 4). Des del Grup s'ha alineat la resposta a l'Agenda dels Infants amb les aportacions a l'Estratègia de lluita contra la pobresa infantil. Això és: revisant si les tres recomanacions per a l'Agenda també estan recollides a l'esborrany de l'Estratègia i si es preveuen actuacions per abordar les tres problemàtiques identificades.

Finalment, s'ha visitat la Barnahus de Barcelona, que es va posar en marxa l'abril del 2024 per atendre infants i adolescents víctimes d'abús sexual (tema 1). La visita va generar tant d'interès que es van organitzar dues sessions de quinze persones cadascuna. A partir de la trobada amb l'equip d'aquest servei s'han formulat diverses recomanacions de millora, validades amb el personal professional del servei, que s'han incorporat a l'informe d'incidència d'enguany.

Detall de les sessions realitzades en el curs 2024-25

31 d'octubre 2024

Què hem proposat a l'Ajuntament i quina ha estat la seva resposta?

Ronda de valoració del funcionament del grup i propostes de millora. Espai de treball i documents compartits. Idees per al pla de treball del curs 2024-2025.

Debat obert entre tots els membres de la sessió per decidir i concretar el pla de treball. Calendari i propers passos.

11 de desembre 2024

Eines de planificació estratègica per a les polítiques d'infància. El Pla d'infància 2021-2030 com a eina estratègica per a la ciutat. Proposta de treball per al Grup d'Igualtat d'Oportunitats en la Infància del Consell Municipal de Benestar Social al voltant de la nova etapa del Pla d'infància 2021-2030 (paquet d'actuacions 2024-2027).

15 de gener 2025

(Primera part). En quin grau el nou paquet de mesures del Pla d'infància incorpora les recomanacions del grup? Com respon als temes prioritaris que caldria abordar. Revisió dels reptes 1 a 11 del Pla.

29 de gener 2025

Visita guiada al servei Barnahus (primer grup).

Espai de dubtes i temps per al debat. Identificació d'aspectes que podem elevar al govern municipal per millorar el desplegament d'aquest nou model d'atenció a la infància i l'adolescència que són víctimes de violència sexual.

3 de febrer 2025

Visita guiada al servei Barnahus (segon grup).

Espai de dubtes i temps per al debat. Identificació d'aspectes que podem elevar al govern municipal per millorar el desplegament d'aquest nou model d'atenció a la infància i l'adolescència que són víctimes de violència sexual.

12 de febrer 2025

(Primera part). En quin grau el nou paquet de mesures del Pla d'infància incorpora les recomanacions del grup? En quina mesura respon als temes prioritaris que caldria abordar. Revisió dels reptes 12 a 23 del Pla.

27 de febrer 2025

Sessió plenària extra amb la participació del Grup d'Infància del CMBS. Diàleg amb l'Altaveu d'Infants de la ciutat al voltant de l'Agenda dels infants. L'Agenda dels infants és fruit del programa municipal de recerca i participació de la infància "Parlen els nens i nenes". L'Agenda recull onze demandes, trenta propostes i més de cent idees per millorar el benestar de la infància a la ciutat, sorgides a partir d'una enquesta a cinc mil infants d'entre 8 i 11 anys de la ciutat i tallers participatius amb dos mil infants.

12 de març 2025

Donar resposta a l'Agenda dels infants, que ens van presentar el passat 27 de febrer al Saló de Cròniques de l'Ajuntament. La feina de donar-hi resposta la podem fer amb el Grup encara que no assistissin a la sessió del 27 de febrer perquè disposem de l'Agenda i l'objectiu és identificar com podem abanderar algunes de les demandes dels infants per insistir a l'Ajuntament sobre la necessitat de respondre-hi.

4 d'abril 2025

Resposta del CMBS - Grup de Treball d'Infància als infants a la sessió de cloenda de l'Altaveu d'Infants de la ciutat (Centre Cívic Can Felipa). Un representant del Grup d'Infància fa de portaveu per donar la resposta del Grup de Treball als infants de l'Altaveu de ciutat al voltant de la demanda "que tots els nens i nenes tinguin el que necessiten per viure".

7 de maig 2025

Repàs del curs i darreres novetats. Resum de les propostes de millora identificades al llarg del curs: Pla d'infància 2024-2027; Barnahus i Agenda dels infants. Selecció de les propostes amb l'eina de prioritització. Resultats i discussió en grup. Esmert a la representació del Grup a les sessions d'elaboració de l'Estratègia municipal de lluita contra la pobresa infantil. Cloenda i propers passos.

5 de juny 2025

Representació del Grup en nom del CMSB a la primera sessió de la taula institucional de l'Estratègia municipal de lluita contra la pobresa infantil. Aportacions al voltant dels eixos 2 i 3 de l'Estratègia.

10 de juny 2025

Representació del Grup en nom del CMSB a la primera sessió de la taula institucional de l'Estratègia municipal de lluita contra la pobresa infantil. Aportacions al voltant dels eixos 1,4 i 5 de l'Estratègia.

Conclusions, reflexions i propostes

TEMA 1

En relació amb el desplegament del nou model d'atenció a la infància i l'adolescència víctimes de violència sexual es proposen accions formatives, mecanismes de prevenció i canals de derivació més ben coordinats. Es concreten en quatre recomanacions:

- Formar en l'àmbit afectivosexual per prevenir les violències i promoure relacions sanes: infants i famílies han de poder identificar les violències.
- Garantir l'educació afectivosexual a les escoles i als serveis municipals; tot i que ho recull el currículum escolar i la LOPIVI, cal incrementar els esforços.
- Difondre la funció de Barnahus per facilitar l'accés i la detecció de casos: cal que tots els serveis i professionals coneguin el nou servei i la manera d'accedir-hi.
- Avaluar i reforçar el servei Barnahus per garantir-ne la qualitat: cal vetllar pel benestar de l'equip professional que hi treballa perquè no es senti la qualitat del servei ni s'acumulin els casos.

TEMA 2

Com a resultat del compromís adquirit amb l'Altaveu d'Infants de la ciutat en el marc dels diàlegs al voltant de l'Agenda dels infants, es plantegen tres propostes concretes sobre la demanda 9 de l'Agenda per millorar l'atenció a la infància en situació de pobresa i garantir que tots els infants tinguin el que necessiten per viure.

- Facilitar l'accés als ajuts i les beques per a totes les famílies: la manca d'informació, les traves burocràtiques i la bretxa digital deixen massa famílies i infants sense els recursos dels quals podrien disposar.
- Garantir llars estables i suport emocional a infants en situació d'exclusió residencial: tot i els esforços per prevenir els desnonaments de llars amb infants i adolescents, encara hi ha molts infants que pateixen aquests processos, i en cas de pèrdua d'habitatge tenen recursos de suport inadequats (viure en pensions, manca d'acompanyament emocional).
- Garantir espais de joc i lleure educatiu a tots els barris: la pobresa no només és de la llar i de tipus econòmic. Les vulnerabilitats també són de tipus residencial i és per això que cal garantir entorns residencials i oportunitats de lleure educatiu a tots els infants, però encara més als que creixen en contextos residencials vulnerables.

TEMA 3:

La revisió de les 77 actuacions del Pla d'infància per al període 2024-2027 ha generat 79 propostes de millora. Atès l'abast de les propostes i la voluntat d'estudiar-les amb més profunditat, es fa un procés de priorització i s'acorda treballar-les millor durant el curs 2025-2026, de manera que no es recullen a l'Informe d'incidència. De tota manera, les recomanacions dels temes 1 i 2 estan totes en consonància a les revisions del Pla d'infància. Les tres propostes prioritzades pel Grup són:

- Garantir llars estables als infants i donar suport emocional en processos de pèrdua d'habitatge.
- Promoure el benestar emocional i les mesures de cura de la salut mental en la infància i l'adolescència.
- Reforçar la prevenció i l'atenció integral davant les violències a la infància i l'adolescència.

TEMA 4:

El CMBS demana al Grup d'Infància la representació del Consell a la taula institucional per elaborar l'Estratègia municipal de lluita contra la pobresa infantil. Des del Grup s'alineen les aportacions per fer a l'Estratègia amb les quals s'ha donat resposta a l'Agenda dels infants. Es revisa si les tres recomanacions amb què es respon a l'Agenda queden incloses en actuacions recollides a l'esborrany de l'Estratègia. D'aquesta revisió extraïem que:

- En relació amb la recomanació de “facilitar l'accés als ajuts i les beques per a totes les famílies”, cal destacar la proposta de millora contínua del fons 0-16. Des del Grup estímem que cal preservar el fons 0-16, incrementar-ne la dotació per poder cobrir tots els infants en risc de pobresa i introduir criteris de puntuació o complements específics, com per exemple el de famílies amb infants amb discapacitat. També cal perseverar en la seva millora per garantir pagaments periòdics que facilitin la gestió de l'ajut a les famílies.
- Quant a la recomanació de “garantir llars estables i suport emocional a infants en situació d'exclusió residencial”, pensem que és on l'Estratègia ha de ser tan ambiciosa com sigui possible, per l'impacte greu que aquesta qüestió té en la vida dels infants. En aquest sentit, cal vetllar perquè el nou Pla d'habitatge 2026-2030 incorpori una mirada d'infància, per reforçar al màxim el Servei d'Intervenció Processos de Pèrdua d'Habitatge i Ocupacions (SIPHO). Considerem especialment rellevant evitar el trasllat de la unitat de convivència amb infants fora del seu entorn, així com la necessitat de revisar urgentment recursos d'allotjament temporal d'urgència. La garantia de subministraments energètics (llum, aigua, gas) que s'esmenta a l'Estratègia ja hauria de ser un dret garantit per a tots els infants.

- Pel que fa a la recomanació de “garantir espais de joc i lleure educatiu a tots els barris”, ens ha semblat una bona proposta crear la figura de la persona referent de lleure educatiu per treure el màxim partit possible als recursos existents (tardes educatives, campanya esportiva, campanya de vacances d'estiu, Baobab...) i perquè sabem que les famílies no arriben a alguns d'aquests recursos existents per manca d'informació o d'habilitats per accedir-hi. Així mateix, hem trobat a faltar actuacions de millora de l'espai públic i àrees de joc i accions que afavoreixin el màxim aprofitament dels equipaments de proximitat (casals, ludoteques, centres cívics, centres oberts, biblioteques...).

Propostes relacionades amb el desplegament del nou model d'atenció a la infància i adolescència víctimes de violència sexual (Barnahus)

1. Formació afectivosexual per prevenir les violències i promoure relacions sanes.

- **Impulsar la formació afectivosexual entre infants i famílies des dels serveis municipals per prevenir la violència sexual.**

La formació afectivosexual és una eina fonamental per prevenir la violència sexual i promoure relacions afectives sanes. Per avançar en la prevenció, es proposa oferir formació tant a infants com a famílies. Aquesta formació s'hauria de desplegar des dels diferents serveis municipals (centres oberts, casals, ludoteques, centres esportius...) que atenen aquesta població. L'objectiu de la formació és ajudar els infants a identificar situacions de risc o violència sexual i indicar-los com poden demanar ajuda. També ha de dotar les famílies de recursos educatius per abordar aquests temes amb els seus fills i filles.

2. Garantir l'educació afectivosexual a les escoles i als serveis municipals d'infància i adolescència.

- **Exigir el compliment del currículum d'educació afectivosexual i reforçar-ne la presència als serveis municipals.**

A més de la formació que es pugui impulsar des dels serveis municipals que atenen infants i adolescents, cal exigir a la Generalitat el compliment del currículum obligatori sobre educació afectivosexual a les escoles com a via per a la prevenció o identificació de les violències. També perquè els infants sàpiguen demanar ajuda.

3. Difondre la funció de Barnahus per facilitar la detecció de casos i la derivació per part dels professionals.

- **Donar a conèixer la Barnahus i com activar els protocols d'actuació davant d'una sospita de violència sexual infantil.**

El desplegament del primer Barnahus a Barcelona és un pas endavant en la protecció de la infància víctima de violència sexual. Cal garantir que la ciutadania i els professionals coneguin aquest recurs i sàpiguin com actuar davant un indicatiu o una revelació de violència sexual infantil. Es proposa facilitar la difusió d'informació clara i accessible sobre el servei i els protocols d'actuació, en coordinació amb la Generalitat o des de la mateixa Barnahus, dins el marc de les seves funcions preventives i comunicatives.

4. Avaluar i reforçar el servei Barnahus per garantir-ne la qualitat i la bona cobertura.

- **Establir mecanismes de seguiment i reforç de la Barnahus per garantir que es dona resposta adequada a les necessitats de la infància i l'adolescència víctimes de violència sexual, amb especial atenció als professionals que hi treballen.**

Davant el volum elevat de casos atesos en els primers mesos de funcionament de la Barnahus, es considera necessari disposar d'un mecanisme de consulta i control sobre el servei Barnahus que permeti demanar reforços a la Generalitat. L'objectiu és que la Barnahus sempre pugui oferir una atenció de qualitat i donar resposta a tots els casos, tot preservant el benestar dels equips professionals. A més de destinar-hi els recursos necessaris, també és important agilitzar els processos administratius i eliminar les traves burocràtiques per garantir la capacitat de resposta del servei.

Propostes relacionades amb la millora de l'atenció a la infància en situació de pobresa

1. Facilitar l'accés als ajuts i les beques per a totes les famílies amb infants i adolescents a càrrec seu.

- **Simplificar els tràmits i adaptar els procediments per garantir l'accés equitatiu als ajuts per a la infància disponibles.**

Tot i l'existència d'ajuts per a la infància i l'adolescència, actualment hi ha famílies que es troben amb dificultats per conèixer o efectuar els tràmits per demanar-los. Cal simplificar els tràmits d'accés als ajuts i serveis per a la infància amb processos d'inscripció senzills i flexibles.

També cal revisar els criteris d'accés, especialment en el cas de les beques menjador, perquè reflecteixin el cost de la vida actual. Aquesta simplificació ha d'incloure també les activitats d'estiu i de lleure que són fonamentals per al benestar i el desenvolupament d'infants i adolescents. Cap infant ha de quedar exclòs d'un recurs per motius burocràtics o de bretxa digital.

2. Garantir llars estables i suport emocional a infants en situació d'exclusió residencial.

- **Evitar que hi hagi infants que visquin en pensions o llocs precaris i oferir-los suport emocional adequat quan són víctimes d'un desnonament.**

Tots els infants tenen dret a créixer en una llar estable i segura. Des del marc competencial municipal, cal garantir allotjaments dignes (les pensions només poden ser un recurs d'urgència que no s'allargui en el temps) i oferir suport emocional a aquells infants que han perdut casa seva o estan en risc de perdre-la. Cap infant hauria de viure en pensions ni en habitatges en condicions inadequades durant períodes de temps llargs.

3. Garantir espais de joc i lleure educatiu a tots els barris, amb especial focus als entorns residencials de major vulnerabilitat.

- **Reforçar els espais de joc i les activitats de lleure per a infants i adolescents a tota la ciutat, amb èmfasi en els entorns més vulnerables.**

El dret al joc i al lleure educatiu ha d'estar garantit per a tots els infants i adolescents de la ciutat. Es proposa ampliar les zones d'esbarjo, especialment per a adolescents, que sovint no tenen espais adequats per trobar-se. També és necessari reforçar els caus i esplais als barris on no n'hi ha i millorar la coordinació entre les entitats i l'Ajuntament per garantir una oferta d'activitats variable i accessible, adaptada als interessos de la infància i l'adolescència. Cal un focus específic en els entorns residencials amb més vulnerabilitat (Pla de barris).

Reptes de futur

De cara al curs vinent, el Grup es planteja continuar a partir del treball iniciat entorn de les 77 actuacions del Pla d'infància 2024-2027. Es planteja organitzar sessions monogràfiques amb els departaments municipals implicats en el desplegament de les accions del Pla per poder afinar les recomanacions i plantejar propostes amb recorregut dins l'Ajuntament. L'objectiu d'aquestes sessions és generar espais de diàleg amb els serveis municipals per compartir i contrastar les propostes del Grup, aprofundint no només en quines accions es duen a terme, sinó també en com s'estan implementant. Es vol avançar cap a un model de treball que permeti aprofundir conjuntament en estratègies per donar una millor resposta als reptes de la infància i l'adolescència a la ciutat.

En aquest context, el Grup ha identificat com a especialment rellevants els temes que incideixen en la garantia dels drets bàsics dels infants i adolescents en situació de vulnerabilitat. Alguns dels àmbits que es consideren prioritaris per al pròxim curs són l'accés a un habitatge digne i estable, la promoció del benestar emocional i la salut mental, la prevenció i atenció de les violències, i la igualtat d'oportunitats en l'àmbit educatiu i en el suport a la criança en la petita infància.

A partir d'aquests eixos, es preveu planificar el treball del Grup del curs 2025-2026. Així mateix, es considera important explorar fórmules de coordinació amb altres grups de treball que han abordat aquestes qüestions en el marc de les seves sessions de treball, amb la voluntat de sumar mirades i contribuir a una acció municipal més coherent i integral.

7.4 Grup de Treball Les Veus ciutadanes amb experiències en Serveis Socials

Coordinació

Rosa Balaguer

Directora del Casal dels Infants del Raval

Secretaria Tècnica

Eva Caballero
Carme Carrera

Suport a la secretaria tècnica del CMBS
Tècnica referent del CMBS

Introducció

El Grup de Treball de Veus Ciutadanes amb Experiències en Serveis Socials és un espai, en el si del Consell Municipal de Benestar Social, on es doni veu i es reculli l'experiència de persones amb vivències en els serveis socials.

La seva veu enriqueix i aportarà una visió pràctica a la reflexió dels temes que es treballin, relacionats amb els serveis socials. Es podran conèixer els impactes directes que tenen les polítiques públiques de l'àmbit, el que afavoreix un coneixement ampli i complet.

L'objectiu del Grup és treballar sobre els circuits i l'atenció que reben les persones usuàries als serveis socials de la ciutat, i per això vol disposar de l'experiència vivencial de la ciutadania.

Detall de les sessions realitzades en el curs 2024-25

S'han fet els tallers participatius amb cinc grups:

22 d'abril 2025

Centre de Serveis Socials La Salut – El Coll – Vallcarca i Penitents

29 d'abril 2025

Centre de Serveis Socials Les Corts – Grup de dones grans voluntàries de Radars

8 de maig 2025

Centre de Serveis Socials Garcilaso – Grup de Joves Fes-Te'l Teu

12 de maig 2025

Centre de Serveis Socials Guinardó – Sense Filtres

21 de maig 2025

Centre de Serveis Socials El Raval – Homes sols del Raval

Conclusions, reflexions i propostes

La dinàmica del taller participatiu es basa en l'estructura següent:

Presentació del Consell Municipal de Benestar Social i del Grup de Treball de Veus Ciutadanes amb Experiències en Serveis Social en particular. Plantejament dels objectius del taller, recollida de propostes per presentar l'Informe al juliol, i retorn per part de les persones responsables de l'Ajuntament. Es desenvolupa a través de les preguntes següents:

Com va ser l'accés als serveis socials? Quina és la teva vivència sobre el tracte rebut?

Quins aspectes destacaries de la teva experiència que cal preservar?

Quines propostes de millora faries?

Com va ser l'accés als serveis socials i als grups

Molt sovint són els coneguts, el veïnat, les amistats o l'entorn familiar els que orienten les persones cap als serveis socials.

Arriben al Grup derivades per part del Centre d'Atenció Primària (CAP), metges i psicòlegs. Algunes per derivació dels propis serveis socials.

De vegades, pregunten al casal de barri, centre cívic o venen derivades d'altres serveis públics (Barcelona Activa, l'escola...).

Les motivacions personals que les porten a participar són diverses, com els mateixos grups. Destaca el problema generalitzat de persones que pateixen solitud no desitjada, però també situacions de depressió, de dol o de ganes de fer voluntariat i contribuir a la comunitat, en el cas dels adults. Els adolescents tenen ganes de socialitzar, conèixer l'entorn, adquirir noves habilitats...

Sobre el tracte rebut, els membres dels grups expressen agraïment vers l'experiència grupal. Pel que fa a l'atenció individual hi ha molta diversitat i es repeteixen aspectes ja mencionats en altres informes. En general, hi ha valoracions més positives.

Les persones participants no aprecien discriminació de gènere dins del sistema.

Quins aspectes destacaries que cal preservar

El valor intrínsec de participar en un grup és el que destaca per sobre d'altres consideracions. En aquest sentit, la vivència és de transformació de les persones gràcies al suport del grup, ja que millora el benestar, és font d'informació, potencia les relacions i afavoreix l'accés a activitats culturals i sortides.

Es proposa mantenir el fet que no es limita el temps de participació, sinó que les persones poden participar mentre ho necessitin.

Tanmateix es valora la flexibilitat als ritmes de cadascú i a les seves circumstàncies, i permeten participants de diferents barris, establint normes clares, no es jutja a les persones, són espais segurs, respectuosos i de confiança.

Propostes per a l'informe 2024-2025

1. Es demana una major transparència i eficàcia en la comunicació dels serveis oferts per l'Administració a la ciutadania.

Cercar altres maneres de comunicar que arribin realment als col·lectius de persones en situació de vulnerabilitat, les persones grans i les que pateixen la bretxa digital. Es proposa l'ús de materials impresos fàcils de llegir i accessibles, que l'Ajuntament faci una avaluació dels canals actuals i elabori noves propostes per arribar a tothom.

2. Millorar la relació del jovent i els serveis socials, permetent la comunicació directa sense mediació de pares i mares.

Garantir una mirada especial envers els infants i adolescents de les famílies ateses. Les persones joves també valoren especialment els espais presencials per compartir experiències diverses, i proposen flexibilitzar algunes normes en les sortides.

3. Potenciar les iniciatives que faciliten la interacció social i el suport mutu entre els membres de la comunitat.

Se suggereix la creació de grups de teràpia més accessibles i universals, gestionats a través dels serveis socials, sense la necessitat de derivació mèdica.

4. Ampliar l'oferta d'activitats i el nombre de sortides dels grups actuals.

També l'obertura d'espais en cap de setmana, festius, vacances i agost. Tant les persones adultes, com la gent gran i el jovent ho proposaven, perquè no hi ha moltes activitats accessibles per a aquests col·lectius.

5. Millorar el Servei d'Atenció a Domicili en diferents aspectes.

La comunicació habitual amb les persones usuàries, informar dels canvis en el servei, evitar l'excés de rotació del personal, permetre tasques adaptades a les necessitats reals de les persones ateses (quant a neteja de l'habitatge i també aspectes de cura personal).

6. Millorar certs aspectes pel que fa a l'atenció individual dels serveis socials:

- L'accés a cites i assistència ha de ser possible per vies no telemàtiques, preocupació per la lentitud, combinar serveis presencials amb els digitals.
- Evitar majorment la rotació de les persones referents amb qui s'ha establert un vincle. Si es produeix, cal informar dels canvis de referent prèviament; se suggereixen vies com l'avís per SMS.
- Comunicació més efectiva i personalitzada amb les persones usuàries.
- Clarificar el procediment per canviar de referent si la persona no se sent còmoda amb el tracte rebut.
- Proactivitat de l'equip de professionals per oferir l'accés als serveis tenint presents les situacions amb una mirada integral i un tracte empàtic.
- Destacar la importància de considerar les circumstàncies individuals més enllà de les normatives establertes.
- Accés més ràpid a recursos com allotjament, suport alimentari i assistència en la gestió de tràmits i documentació.

Altres reclamacions que fan arribar els participants dels grup fan referència a l'accessibilitat urbana i la qualitat de vida, algunes de les quals estan treballant-se amb el Districte corresponent per la via habitual:

- Ampliar els elements del mobiliari urbà, els seients, en el tram de la travessera de les Corts que va del carrer del Vallespir fins al Mercat. Es tracta d'un barri molt envellit i que requereix de zones de descans per facilitar les activitats diàries (compres, visites mèdiques, etc.).
- Impulsar i mantenir els espais urbans que tenen ús comunitari. Com a exemple es posa un espai que és un pulmó verd per al barri del Guinardó, amb un jardí i un llac, vinculat al canvi en la ubicació del Mercat.

Reptes de futur

Es planteja per part d'alguns grups la possibilitat d'obrir el Consell a més persones, incloent-hi membres dels grups que han participat i altres amb interès de formar part del diàleg amb els polítics. El fet que els grups siguin de continuïtat permet generar un espai de diàleg amb les persones participants, de presentació de propostes i de resposta per part de l'Ajuntament, en el marc del Consell Municipal de Benestar Social.

7.5 Grup de treball d'Envel·liment

Composició membres del grup de treball (persones que han participat , presencialment o telemàticament, al menys a dues sessions durant el període del curs 2024/2025).

Coordinació

Elena Fernandez	Psicòloga, gerontòloga, consultora en
Assumpció Ros	Desenvolupament d'organitzacions i professionals Fundació Santa Susanna

Membres assistents a les sessions

Sergi Arenas Guarch	Universitat a l'Abast Autònoma de Barcelona
Pau Berbel Ortega	Associació Contra el Càncer
Adela Boixadós i Porquet	Col·legi de Politòlegs i Sociòlegs de Catalunya
Joan Casas	Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya
Fina Castaño	Família i Benestar Social (fundació privada)
Imma Fernández Díaz	Càritas Diocesana de Barcelona
Victoria Galvan	SUARA Cooperativa
Inma Garcia	Associació Catalana de Recursos Assistencials
Juan M. Guirao	Ajuntament de Barcelona, Departament de Gent Gran
Eva Jou Caballero	Ajuntament de Barcelona, Departament de Gent Gran
Joan Sebastià Martí	Ciutadania
Esther Martín Alba	Ajuntament de Barcelona, Departament de Promoció de Gent Gran
Lucas Juan Matilla	Consell Assessor de la Gent Gran
Josep M. Mesquida Gonzalez	Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya
Eva Morera	Federació d'Entitats d'Assistència a la Tercera Edat, FEATE
Aurora Padilla	Avismón Catalunya
Andreu Parera	Equip del Departament de Participació Social
Mercè Pérez Salanova	Experta
Carles Pineda	Fundació Pere Tarrés
Montse Pintó Sala	Col·legi de l'Advocacia de Barcelona
Àngel Rodríguez	Consell Assessor de la Gent Gran
Pilar Rodríguez i Benito	Associació Benestar i Desenvolupament
Montserrat Saltó Oliva	Sindicatura de Greuges de Barcelona
Anna Sastre	Ciutadania

Secretaria Tècnica

Eva Caballero
Carme Carrera

Suport a la secretaria tècnica del CMBS
Tècnica referent del CMBS

Introducció

Durant aquest curs, el Grup d'Envel·liment ha dut a terme una tasca intensa i compromesa que ha permès aprofundir en dues línies temàtiques clau: la situació del Servei d'Atenció Domiciliària (SAD) i una mirada interseccional sobre l'envel·liment. La implicació activa dels membres del grup ha estat fonamental per generar un debat ric i transversal que ha desembocat en reflexions profundes, propostes concretes i reptes de futur rellevants.

S'han organitzat set sessions de treball, a quatre de les quals han participat persones professionals expertes que han ajudat a contextualitzar i aprofundir en temes clau com ara l'envel·liment i la salut mental, el sensellarisme, la discapacitat intel·lectual i el programa d'atenció a domicili (SAD).

Pel que fa al SAD, s'han identificat múltiples factors que n'afecten la qualitat: precarietat laboral, manca de formació, dificultats de cobertura i tensió entre drets laborals i de les persones usuàries. El Grup proposa revisar el model actual per garantir una atenció digna i sostenible, i posa l'accent en la col·laboració entre Administració, entitats socials i persones usuàries.

En relació amb la interseccionalitat, s'ha fet palesa la necessitat de reconèixer la diversitat dins del col·lectiu de persones grans. Factors com el gènere, l'origen, la discapacitat o les addiccions interaccionen amb l'envel·liment i generen trajectòries vitals complexes que requereixen respostes específiques. També s'ha qüestionat l'ús del concepte "envel·liment prematur", alertant sobre el risc de perpetuar l'estigma associat a la vellesa.

Gràcies a la qualitat del debat, s'han pogut definir reptes de futur com els següents:

- **Redefinir el SAD per fer-lo més just, eficient i centrat en la persona.**
- **Superar una visió cronològica i homògena de la vellesa.**
- **Incorporar la interseccionalitat com a criteri clau en l'accés a serveis i recursos.**
- **Impulsar espais estables de reflexió i incidència política sobre l'envel·liment.**

Detall de les sessions realitzades en el curs 2024-25

24 d'octubre 2024

Revisió de les propostes que formen part de l'Informe d'incidència del curs 2023-2024, proposta, debat, consens i planificació dels temes per tractar segons els objectius marcats per a aquest curs 2024-2025, i calendari.

12 de novembre 2024

Sessió conjunta amb el Grup de Treball de Salut. Presentació de l'estat actual de l'atenció integrada social i sanitària en el marc de l'atenció domiciliària i SAD de proximitat.

12 de desembre 2024

Es treballa sobre les línies futures del curs i sobre la diversitat en l'atenció a les persones grans.

23 de gener 2025

Elaborar un document de treball sobre les barreres detectades per a una cura digna.

13 de març 2025

Presentació de **"Suïcidi en persones grans"**, a càrrec de Xavier Bros, psicòleg clínic.

10 d'abril 2025

Presentació d'**"Envel·liment i discapacitat intel·lectual"**, a càrrec de Jordi Gonzalez Barrufet, director general d'Esclat Grup Social i membre del Consell de Direcció de DINCAT.

8 de maig 2025

"El sensellarisme a la ciutat de Barcelona", presentació a càrrec de Carme Fortea, directora dels Serveis d'Atenció al Sensellarisme de l'Ajuntament de Barcelona. Es tanca el curs amb la invitació que el Grup pugui fer aportacions a les propostes de l'Informe de recomanacions/incidència que prepararan les coordinadores.

Conclusions, reflexions i propostes

El curs s'ha dividit en dues grans temàtiques de reflexió: la situació actual del SAD (Servei d'Atenció a Domicili) i la mirada interseccional de l'envel·liment, donant continuïtat al treball dut a terme el curs passat.

Reflexions i conclusions referents al SAD

El grup de treball ha identificat diversos factors que dificulten la prestació d'un Servei d'Atenció Domiciliària (SAD) de qualitat, capaç de garantir una cura digna i sostenible. Aquestes barreres afecten tant l'equip de professionals com les persones usuàries, i tenen un impacte directe en la continuïtat i eficàcia del servei. A continuació, es detallen els principals punts de preocupació:

- **Condicions laborals precàries:** els salaris baixos i les condicions laborals poc atractives dificulten la professionalització del sector, generen una alta rotació i limiten l'accés de treballadors i treballadores a processos formatius.
- **Competència amb el mercat informal:** l'existència d'un mercat amb sous "en negre" suposa una competència directa que precaritza encara més les condicions del sector i en dificulta la regulació.
- **Pluriocupació i vulnerabilitat dels professionals:** molts treballadors i treballadores es veuen obligats a tenir més d'un lloc de feina per assolir un salari mínim per viure, sovint en condicions personals també vulnerables, fet que afecta el seu benestar i disponibilitat.
- **Condicions de les adjudicacions:** els plecs de condicions de les licitacions públiques no afavoreixen la millora de les condicions laborals ni la capacitat operativa de les empreses adjudicatàries.
- **Dificultat d'accés a la formació:** l'equip de professionals troba obstacles per accedir a la formació contínua, ja que sovint les hores de formació no es reconeixen com a laborals i les empreses no poden assumir el cost si no està contemplat econòmicament en el contracte. Aquesta formació és indispensable pel grau de complexitat que presenten alguns perfils de les persones ateses.
- **Equilibri complex entre drets:** es constata una tensió entre els drets laborals dels professionals i els de les persones usuàries, especialment en situacions de cobertura limitada o manca de relleus.
- **Manca de professionals:** hi ha una dificultat greu per cobrir les plantilles de manera estable, fet que afecta especialment la gestió de substitucions per vacances o baixes laborals.

El grup considera prioritari revisar en profunditat el model actual del SAD, amb l'objectiu de millorar-ne les condicions estructurals i operatives. El SAD és una alternativa valuosa a la institucionalització, però per tal que pugui exercir aquest paper, cal garantir que estigui realment adaptat a les necessitats de les persones que el reben. Amb un servei ben dimensionat i de qualitat, es podria facilitar que més persones romanguin a casa seva durant més temps, fet que en millora la qualitat de vida i redueix la pressió sobre els recursos residencials de llarga estada.

A més, es considera fonamental millorar el diàleg entre les administracions, les empreses prestadores del servei i les persones usuàries, promovent una governança més col·laborativa i transparent. En aquesta línia, es proposa donar preferència a les entitats del tercer sector social en l'adjudicació del servei, pel seu compromís amb la qualitat, la proximitat i la vinculació amb el territori i els col·lectius més vulnerables.

Reflexions i conclusions referents a la interseccionalitat

El treball dut a terme aquest curs posa en relleu la diversitat i l'heterogeneïtat del col·lectiu de persones grans, sovint tractat com un grup homogeni. Les necessitats associades a aquesta etapa vital són múltiples i variades, i inclouen aspectes com la participació social, el lleure i l'accés a serveis adequats i ajustats a les realitats de cada persona, tenint present la interseccionalitat, és a dir, la influència simultània de factors com el gènere, l'origen, la situació socioeconòmica o la discapacitat en les condicions de vida i les necessitats de les persones grans.

Alhora, s'ha identificat el concepte d'envel·liment prematur com un eix rellevant per entendre les necessitats específiques de col·lectius com les persones en situació de sensellarisme, amb discapacitat intel·lectual o amb trastorns per ús de substàncies. En aquests casos, a partir dels 50 anys, poden presentar-se situacions de deteriorament funcional i social similars a les que habitualment s'associen a persones de més de 65 anys. Aquest reconeixement hauria de permetre una adaptació dels serveis i recursos, fent-los semblants als destinats a les persones grans, des d'una perspectiva d'equitat i adequació a les trajectòries vitals diverses.

La suma de diversos factors o condicionants —com poden ser la discapacitat, les addiccions o situacions de vulnerabilitat social— associats al fet de fer-se gran incrementa la complexitat a l'hora d'identificar i donar una resposta adequada a les necessitats de les persones. Aquesta complexitat es fa especialment evident en l'accés i l'adaptació dels recursos d'habitatge i residencials, que sovint no contemplem aquesta intersecció de realitats.

Per altra banda, la reflexió sobre la qüestió mencionada obre el debat a la idoneïtat de l'ús del concepte d'envel·liment prematur aplicat a determinats col·lectius —com les persones en situació de sensellarisme, amb discapacitat intel·lectual o amb trastorns per ús de substàncies—, ja que pot perpetuar l'estigma associat a l'envel·liment en relacionar automàticament envel·liment i patologia. Cal fomentar una mirada més integral i contextualitzada sobre els processos

d'envel·liment, que reconegui la diversitat de trajectòries vitals i les condicions socials que incideixen en la salut i el benestar al llarg del cicle de vida.

Una manera de reflectir aquesta preocupant i limitada capacitat de resposta a les necessitats d'habitatge i atenció residencial és l'escassetat de recursos específics adaptats a aquestes situacions complexes. Aquesta manca d'oferta es fa palesa, per exemple, en iniciatives molt puntuals com la Llar Mestre Casals i Martorell, adreçada a persones grans en situació de sensellarisme. En el cas de les persones amb discapacitat intel·lectual, sovint l'envel·liment es produeix dins dels mateixos recursos residencials, sense un acompanyament específic per a aquesta etapa.

Aquesta situació posa de manifest la necessitat de revisar els procediments d'accés per la via de l'excepcionalitat previstos a la Llei de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència, amb l'objectiu de facilitar i agilitar l'assignació de recursos adequats. Un dels reptes clau és establir criteris d'accés més acurats i sensibles a les trajectòries vitals i a les condicions socials que influeixen en l'aparició de situacions de dependència abans dels 65 anys. Això implica avançar cap a una aplicació més flexible i equitativa del sistema, que tingui en compte la diversitat de necessitats socials i de suport.

Propostes

1. Revisió del plec de condicions. Manca de professionals en el SAD.

- **A l'àrea de SAD de l'Ajuntament, per revisar el plec de condicions a fi d'afavorir l'adequació del servei a la necessitat identificada.**

Revisar el plec de condicions de les adjudicacions dels serveis millorant el diàleg entre l'Ajuntament, les empreses i les persones usuàries, i donant preferència a les entitats del tercer sector social.

2. Formació en temes de transversalitat. Formació en complexitat i diversitat per a l'atenció a l'envel·liment.

- **A la cartera de serveis, gestors i professionals dels serveis d'atenció a la vellesa.**

Reconèixer la diversitat del col·lectiu de les persones grans per tal de millorar la identificació de noves necessitats derivades de la interseccionalitat que es produeix en les persones més grans de 65 anys.

3. Envel·liment prematur. Revisió del concepte.

- **Creació d'un grup de treball per revisar la vigència i el contingut del concepte, a fi de no promoure l'edatisme a partir d'aquesta definició que associa envelliment amb patologia.**

Qüestionar el concepte d'envel·liment prematur aplicat a determinats col·lectius —com les persones en situació de sensellarisme, amb discapacitat intel·lectual o amb trastorns per ús de substàncies— amb l'objectiu de no associar automàticament envelliment amb patologia o deteriorament.

4. Interseccionalitat. Mirada interseccional envers les persones grans.

- **Incloure la mirada interseccional especialment en SAD habitatge assistit i residència. I revisar els criteris d'admissió tenint present la interseccionalitat.**

La confluència de més etiquetes sumades a la vellesa (nivell adquisitiu baix, dona, migrant, persona amb addiccions) augmenta la dificultat de les persones grans i la possibilitat de donar resposta a les seves necessitats.

5. Criteri d'excepcionalitat.

- **Revisar els criteris d'excepcionalitat incloent-hi criteris per a temes referents a interseccions amb la finalitat d'agilitar l'accés a aquestes persones.**

Una aplicació més flexible i equitativa del sistema, que tingui en compte la diversitat de necessitats socials i de suport, més enllà de la cronologia o la tipologia del diagnòstic.

Reptes de futur

Reptes per a les polítiques socials vinculades a l'envel·liment

1. Revisar el SAD per enfortir l'atenció domiciliària de qualitat.

- El Servei d'Atenció Domiciliària (SAD) afronta actualment limitacions importants que en dificulten l'eficàcia, com condicions laborals precàries, manca de professionals i escletxes en la formació. Tot plegat compromet la qualitat de l'atenció i l'estabilitat del servei. Repensar el model, reforçant la col·laboració entre agents implicats i apostant pel tercer sector, és clau per garantir un servei digne i ajustat a les necessitats de les persones ateses.

2. Superar la visió cronològica de l'envel·liment.

- Un dels reptes principals és que les polítiques socials adreçades a l'envel·liment deixin de basar-se exclusivament en criteris d'edat cronològica. Cal avançar cap a una definició més funcional i contextual de l'envel·liment, que tingui en compte situacions d'envel·liment prematur. Aquest fenomen, encara per definir amb més precisió, afecta col·lectius com les persones amb discapacitat, amb trastorns per ús de substàncies o en situació de sensellarisme, que tot i veure augmentada la seva esperança de vida, sovint presenten abans d'hora deteriorament físic, dependència i patologies associades a l'edat avançada.

Davant d'aquesta realitat, cal impulsar un espai estable de reflexió i treball que travessi tot el tram de l'envel·liment —que pot començar ja als 50 anys i estendre's fins als 100— i que situï les polítiques no tant en funció de l'edat, sinó de les necessitats reals de les persones, especialment en contextos de vulnerabilitat i interseccionalitat.

3. Abandonar la mirada homogènia sobre la vellesa.

- El segon gran repte és transformar la mirada actualment homogènia que s'aplica a les persones de 65 anys en endavant. Cal reconèixer i incorporar la diversitat d'experiències, condicions i trajectòries vitals en aquesta etapa, per tal de donar resposta a necessitats molt diferents en funció de com cada persona viu el seu procés d'envel·liment.

Aquesta mirada transversal ha d'evitar l'associació automàtica entre vellesa i deteriorament, i ha de permetre dissenyar polítiques socials més ajustades, capaces d'acompanyar les persones en tot el seu recorregut vital. És necessari, doncs, afinar millor la resposta social i adaptar els serveis a una realitat d'envel·liment plural, que ja comença a manifestar-se en persones de 50 anys, però que no exclou la diversitat de situacions també entre les persones de més edat.

7.6 Grup de treball de Serveis Socials

Composició membres del grup de treball (persones que han participat , presencialment o telemàticament, al menys a dues sessions durant el període del curs 2024/2025).

Coordinació

Manuel Aguilar	Professor de l'Escola de Treball Social de la Universitat de Barcelona
Miguel Angel Manzano	Expert

Membres assistents a les sessions

Alicia Alvarez Garcia	Col·legi Oficial de Psicòlegs de Catalunya
Elisabet Bárbara	Equipaments de Proximitat i Política Comunitària
Lluís Batlle	Institut Municipal de Serveis Socials, Departament de Coordinació dels CSS i Relació amb el Territori
Nuria Beltran Sanz	Institut Municipal de Serveis Socials
Sílvia Benaiges	SURT Fundació de Dones
Teresa Bermudez	Sant Joan de Déu
Lara Bogni	ASSÍS
Lourdes Borrell	Hàbitat 3
Àngels Canals Vilà	Consorci de Serveis Socials de Barcelona
Xènia Carné	Taula del Tercer Sector
Montse Colás	Institut Municipal de Serveis Socials, Direcció Territorial de Serveis Socials del Dte. Sant Martí
Fina Contreras	Càritas
Teresa Crespo Julià	Entitats Catalanes d'Acció Social
M. Luisa de la Puente	Col·legi Oficial de Metges
Anna de Palau	Institut Municipal de Serveis Socials
Sílvia Delgado	Creu Roja
Anna Domingo	Suara Cooperativa
Griselda Fernandez	Institut Municipal de l'Habitatge
Marta Fité	Institut Municipal de Serveis Socials, Direcció Territorial de Serveis Socials del Dte. Nou Barris
Carme Fortea	Institut Municipal de Serveis Socials, Serveis d'Atenció al Sensellarisme
Sònia Fuertes Ledesma	Comissionada d'Acció Social
Victoria Galvan	Suara Cooperativa
Lourdes Garcia	Consell de l'Habitatge Social de Barcelona
Laura Gómez Servando	Suara Cooperativa
Juanjo Gonzalez Modrego	Institut Municipal de Serveis Socials, Direcció de Serveis d'Urgències i Emergències Socials

Javier Martinez Gomez	Gerent de l'Institut Municipal de Serveis Socials
M. Isabel Moral	Institut Municipal de Serveis Socials, Direcció de Serveis d'Urgències i Emergències Socials
Marga Pagès	Equip del Departament de Participació Social
Andreu Parera Prats	Equip del Departament de Participació Social
Mònica Plana	Associació Benestar i Desenvolupament
Mariona Puigdemívol	Entitats Catalanes d'Acció Social
Joan Ramon Riera	Comissionat d'Habitatge
Francesca Reyes	Sindicatura de Greuges de Barcelona
Esther Ródenas	Direcció de Serveis d'Habitatge de l'Ajuntament de Barcelona
Sergio Rodriguez	Habitatge social
Mont Rovira Jarque	Institut Municipal de Serveis Socials, Direcció d'Acció Social Territorial i Comunitària
Jordi Sabater	Equip del Departament de Participació Social
Elena Sala	ASSÍS
Albert Sales Campos	Institut Metròpoli
Montserrat Saltó Oliva	Sindicatura de Greuges de Barcelona
Marta Sanagustí Vidal	Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya
Lluïsa Sebastià	Càritas Diocesana de Barcelona
Àngels Sogas Perales	Fundació Pere Tarrés
Lluís Torrens Mèlich	BIT Habitat
Sara Udina	Gerència d'Urbanisme
Toni Vilà	Expert
Pep Villarreal	Expert

Secretaria Tècnica

Eva Caballero	Suport a la secretaria tècnica del CMBS
Carme Carrera	Tècnica referent del CMBS

Introducció

El Grup de Treball va abordar la resposta a l'exclusió residencial arran de la crisi del programa d'ATU (Allotjament Temporal d'Urgència). El programa estava evolucionant de forma poc satisfactòria i s'estaven plantejant possibles modificacions. **El Grup de Treball ha comptat amb la participació de dos comissionats i persones tècniques dels serveis municipals, socials i d'habitatge**, així com d'entitats que no hi participen ordinàriament. Això ha permès un debat en profunditat sobre problemes i alternatives.

Detall de les sessions realitzades en el curs 2024-25

26 de setembre 2024

Necessitat de reformar el sistema d'ATU (allotjaments temporals d'urgència) per optimitzar recursos i garantir millor atenció. Presentació del projecte Habitem per oferir alternatives als ATU amb allotjaments compartits i acompanyament socioeducatiu.

30 d'octubre 2024

Es va tractar la complexitat de les situacions d'emergència residencial, incloent-hi desnonaments i dificultats per mantenir l'habitatge. Es va acordar centrar les pròximes sessions en propostes concretes per millorar el circuit d'atenció i el protocol d'allotjament temporal d'urgència.

19 de novembre 2024

Es va abordar la complexa qüestió de l'emergència de l'habitatge, centrant-se en la identificació de circuits i dispositius per mitigar la problemàtica. Es van proposar mesures per millorar la gestió de l'emergència de l'habitatge. La coordinació entre serveis socials municipals, Generalitat i empreses del tercer sector va ser un punt destacat per evitar duplicitats.

16 de gener 2025

Sessió dedicada a l'emergència de l'habitatge. Es van valorar les propostes rebudes en relació amb aquesta problemàtica, amb l'objectiu d'avançar cap a la redacció d'un document de propostes i reflexions del Grup, que es presentarà per aprovar-lo en la sessió següent.

Es van presentar dos documents amb propostes, a més d'un esquema elaborat pels coordinadors conjunts del Grup, que organitzava vuit punts clau per afrontar en el futur, sense entrar en propostes específiques.

31 de març 2025

Es recullen les esmenes aportades durant la sessió i s'incorporaran al document que s'està elaborant sobre els allotjaments temporals d'urgència. Es proposa prioritzar entre tres o quatre recomanacions clau al document, i s'acorda que aquestes siguin consensuades durant la pròxima sessió de treball.

22 d'abril 2025

Es marca com a objectiu de la reunió revisar i matisar temes inclosos en el document de treball presentat en la sessió anterior, amb la intenció de consensuar-lo i validar-lo per part del Grup i extreure'n les recomanacions que formaran part de l'Informe d'incidència. Com a punt de partida, es va destacar la importància de presentar propostes concretes.

21 de maig 2025

Agenda de treball del curs 2025-2026. S'acorda dedicar una de les últimes sessions del curs vinent per revisar l'estat d'implementació de les recomanacions que s'hagin acceptat durant el curs anterior.

Conclusions, reflexions i propostes

El Grup de Treball ha constatat la gravetat de l'emergència de l'habitatge a Barcelona i les limitacions del model actual dels allotjaments temporals d'urgència. S'han identificat propostes per avançar cap a una atenció més preventiva, personalitzada i coordinada, amb un increment d'alternatives d'habitatge dignes i una millora en la governança i el coneixement del fenomen.

Les principals propostes se centren en els objectius següents:

- Garantir l'accés universal a allotjaments temporals dignes, flexibles i amb condicions de vida adequades.
- Reduir l'exclusió residencial estructural i oferir sortides estables.
- Evitar la institucionalització de la precarietat i garantir els drets bàsics.
- Reforçar la capacitat preventiva del sistema d'atenció social.
- Oferir eficiència i qualitat en l'atenció social, personalitzada i justa.
- Garantir drets i estabilitat a les persones en situació de vulnerabilitat residencial.
- Dur a terme una acció més coherent, efectiva i corresponsable davant l'emergència de l'habitatge.
- Fer una planificació millor basada en dades reals i compartides entre serveis i actors.

Propostes

1. Impulsar allotjaments alternatius a les pensions.

- Substituir pensions per alternatives dignes com els allotjaments de proximitat provisionals o allotjaments amb espais compartits.

Reduir l'ús estructural de pensions com a solució d'urgència. Es proposa impulsar alternatives com allotjaments de proximitat provisionals (APROP), allotjaments amb usos compartits o fórmules innovadores en col·laboració amb entitats socials.

2. Incrementar l'oferta d'habitatge assequible i amb suport.

- Crear habitatge assequible i habitatge amb suport per a col·lectius vulnerables.

És prioritari augmentar el parc d'habitatge assequible i amb suport per respondre a la demanda actual. Cal promoure col·laboracions amb el tercer sector i explorar noves fórmules com ara l'habitatge dotacional, amb espais comuns o projectes comunitaris.

3. Garantir allotjaments temporals amb estàndards de qualitat.

- **Els recursos d'allotjament han de complir criteris de qualitat i confort.**

Els allotjaments temporals han de complir uns mínims de qualitat estructural, habitabilitat i acompanyament. Això implica revisar les condicions de les pensions, establir criteris comuns i garantir un tracte digne per a tothom.

4. Oferir assessorament en fases inicials de risc.

- **Donar suport a les famílies abans de perdre l'habitatge per evitar desnonaments.**

Es proposa oferir serveis d'assessorament i orientació a les persones i famílies quan es detectin dificultats inicials de manteniment de l'habitatge. Aquest suport precoç ha de contribuir a evitar la cronificació i a anticipar solucions.

5. Desvincular el Pla de treball com a condició de permanència.

- **El suport social no ha de condicionar la continuïtat en l'allotjament.**

Es recomana eliminar el "compliment del Pla de treball" com a criteri per revisar l'estada en els allotjaments temporals d'urgència. En el seu lloc cal establir criteris objectius i transparents, per evitar situacions injustes o expulsions sense alternativa viable.

6. Diversificar l'oferta de suport social.

- **Adaptar el suport social a les necessitats i l'autonomia de cada persona.**

El suport social ha de tenir intensitats diferents segons les necessitats. No totes les persones allotjades requereixen acompanyament intensiu. Cal diferenciar entre seguiment, acompanyament i assessorament puntual, i oferir-los segons el perfil.

7. Millorar la governança i coproducció de serveis.

- **Coordinar administracions i entitats per a una resposta més eficaç.**

Es proposa avançar cap a un model de coproducció en les polítiques d'habitatge d'urgència. Cal coordinar esforços entre administracions i entitats socials, compartir informació i responsabilitats i innovar en formes de gestió i contractació.

8. Establir un sistema d'informació integrat.

- **Crear un sistema que permeti conèixer les trajectòries i necessitats de les persones ateses.**

Es proposa la creació d'un sistema d'informació integrat sobre exclusió residencial, que permeti monitorar fluxos d'entrada i sortida, característiques de les persones, recursos utilitzats i costos. Cal superar la fragmentació actual entre serveis.

Reptes de futur

El Grup de Treball es planteja fer el seguiment de les propostes formulades en el curs 2024-2025 mitjançant dues reunions de seguiment amb la participació de personal tècnic i responsables polítics municipals.

En relació amb temes de treball futurs es planteja fer una reflexió sobre el model d'atenció efectuat des dels centres de serveis socials, en especial en situacions de dificultats més intenses, i fent una mirada sobre temes transversals com la complexitat, la relació entre serveis i amb els serveis especialitzats, el paper dels professionals o la burocratització dels processos.

El Grup de Treball també estarà atent per poder tractar algun tema urgent quant a l'atenció a la dependència, la pobresa i l'atenció a la infància, o les famílies monoparentals.

8. Resum de les propostes dels grups de treball

Grup de Treball de Drogodependència

Sessions

9

Persones participants

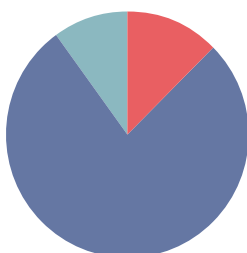
55

Gènere masculí

18

Gènere femení

37

Sessions	9
Persones	55
Temes treballats	7

Temes treballats

- 1 Reptes i propostes d'actuació del nou Pla d'acció sobre drogues i addiccions de Barcelona (PADAB) 2025-2028.
- 2 Atenció a famílies i consum de substàncies.
- 3 Espais segurs en el consum i la reducció de danys en cànnabis a la ciutat de Barcelona.
- 4 forme de salut de Barcelona.
- 5 Prevenció i abordatge del consum d'alcohol en població adolescent i jove.
- 6 Abordatge i acompanyament a la infància. "Embaràs, infància i drogues".
- 7 Simptomatologia aguda referida als consums d'estimulants en context de reducció de danys i via pública.

Conclusions, reflexions i propostes

- 1 Revisar la comunicació institucional per tal d'evitar un enfocament excessivament punitivista i orientar el discurs cap a la salut pública, la garantia de drets i la justícia social.
- 2 Reforçar l'atenció pública especialitzada a famílies de persones adultes que consumeixen drogues, amb suport específic i continuat.
- 3 Crear un observatori del sector del cànnabis per promoure bones pràctiques, una regulació responsable, una reducció de riscos i un enfocament de salut pública a Barcelona.
- 4 Promoure una mesura de govern amb accions transversals que consolidi un compromís polític per reduir l'exposició i la normalització del consum d'alcohol a l'espai públic, especialment entre joves i en contextos d'oci.
- 5 Impulsar serveis municipals especialitzats que ofereixin atenció integral a mares que consumeixen, amb espais on es pugui preservar el vincle amb els fills i filles i evitar la separació com a resposta immediata.
- 6 Establir itineraris d'acompanyament familiar amb visió de cura coordinats entre serveis socials, sanitaris i d'atenció a drogodependències, que incloguin objectius de suport a la parentalitat i al vincle mare-infant.
- 7 Adaptar i ampliar espais i equips per abordar el consum d'estimulants amb supervisió, reducció de riscos i atenció especialitzada.
- 8 Implementació d'espais de descans, supervisió i contenció en crisis per consum d'estimulants.

Temes treballats

- 1 Integració Social i Sanitària en l'Atenció Domiciliària.
- 2 Serveis d'atenció a la discapacitat i a la dependència.
- 3 Informe de salut de Barcelona i refugis climàtics.
- 4 Escoles de salut de la gent gran.
- 5 Serveis de suport a la gent gran: teleassistència.
- 6 Soledat no desitjada: evitar la conducta suïcida en persones grans.

Conclusions, reflexions i propostes

- 1 Que l'Ajuntament de Barcelona impulsi la creació de la Taula Social i Sanitària, i, que l'atenció domiciliària estigui totalment integrada entre els serveis sanitaris i socials, redefinint així el projecte actual.
- 2 Reduir el temps d'espera des que se sol·licita una valoració de grau de dependència o discapacitat fins que es resol.
 - Disminució de la llista d'espera actual per realitzar el Programa Individual d'Atenció (PIA) i determinar el recurs necessari i adient de la persona dependent.
 - Facilitar al màxim el tràmit de les sol·licituds establint mecanismes i circuits més àgils.
- 3 Que l'Ajuntament de Barcelona aconsegueixi obtenir més informació de l'estat de salut de les persones grans.
 - Que en el plec de condicions contractuals de les entitats gestores de centres públics s'inclogui l'obligatorietat de ser "refugi climàtic".
 - Garantir que estiguin oberts i accessibles els espais qualificats com a refugis climàtics, durant les hores i els dies de calor, incloent-hi caps de setmana i agost..
 - Minimitzar les fonts de calor com ara compressors d'aire condicionat a peu de carrer a partir de l'ordenança municipal.
- 4 Promoure l'augment de les escoles de salut de la gent gran als barris de Barcelona i reforçar la dinamització quan pugui quedar debilitada per motius diversos.
 - Donar suport en sol·licitar subvencions per promoure accions que ajudin al manteniment de les escoles de salut existents.
 - Connectar i enfortir altres recursos comunitaris per tal d'optimitzar la rotació i participació de la població diana.
- 5 Que l'Ajuntament de Barcelona amplii el Servei de Teleassistència i reforci els aspectes de millora tecnològica per a la comunicació amb la ciutadania.
 - Augmentar recursos de prevenció per tal de minimitzar l'impacte de situacions com ara la caiguda recent del subministrament elèctric i de telefonia.
 - Incidir més amb el seguiment i contacte dels casos atesos, fent especial èmfasi en aquells casos de persones en situació de fragilitat.
 - Reforçar el seguiment a les persones més vulnerables i amb indicadors de risc social (soledat no desitjada, risc de suïcidi...).
- 6 Augmentar la detecció del malestar de les persones grans i no deixar normalitzar els senyals d'alerta (resignació, pessimisme, pèrdua d'interès per fer activitats, etc.).
 - Definir estratègies d'abordatge específiques per a persones grans i dones des dels diferents àmbits. Treballar contra l'edatisme i vetllar per una protecció a les persones grans en situació de maltractament.

Sessions

9

Persones participants

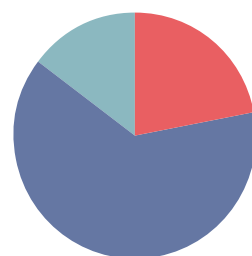
26

Gènere masculí

3

Gènere femení

23

9	Sessions
26	Persones
6	Temes treballats

Grup de Treball d'Igualtat d'Oportunitats en la Infància i l'Adolescència

Sessions

12

Persones participants

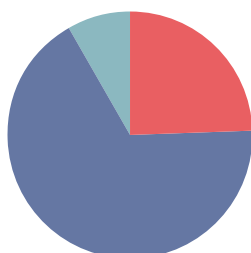
33

Gènere masculí

7

Gènere femení

26

Sessions 12

Persones 33

Temes treballats 4

Temes treballats

- 1 Desplegament del nou model d'atenció a la infància i l'adolescència, víctimes de violència sexual (Barnahus).
- 2 Resposta a l'Altaveu d'Infants de la ciutat: la lluita contra la pobresa infantil (Agenda dels infants).
- 3 Desplegament del nou paquet d'actuacions del Pla d'infància per a l'exercici 2024-2027: mirada crítica a les 77 actuacions plantejades a la nova etapa del Pla.
- 4 Representació del Consell Municipal de Benestar Social a la taula institucional per elaborar l'estratègia municipal de lluita contra la pobresa infantil.

Conclusions, reflexions i propostes

- 1 Formació afectivosexual per prevenir les violències i promoure relacions sanes. Impulsar la formació afectivosexual entre infants i famílies des dels serveis municipals per prevenir la violència sexual.
- 2 Garantir l'educació afectivosexual a les escoles i als serveis municipals d'infància i adolescència. Exigir el compliment del currículum d'educació afectivosexual i reforçar-ne la presència als serveis municipals.
- 3 Difondre la funció de Barnahus per facilitar la detecció de casos i la derivació per part dels professionals. Donar a conèixer la Barnahus i com activar els protocols d'actuació davant d'una sospita de violència sexual infantil.
- 4 Avaluar i reforçar el servei Barnahus per garantir-ne la qualitat i la bona cobertura. Establir mecanismes de seguiment i reforç de la Barnahus per garantir que es dona resposta adequada a les necessitats de la infància i l'adolescència víctimes de violència sexual, amb especial atenció als professionals que hi treballen.
- 5 Facilitar l'accés als ajuts i les beques per a totes les famílies amb infants i adolescents a càrrec seu. Simplificar els tràmits i adaptar els procediments per garantir l'accés equitatiu als ajuts per a la infància disponibles.
- 6 Garantir llars estables i suport emocional a infants en situació d'exclusió residencial. Evitar que hi hagi infants que visquin en pensions o llocs precaris i oferir-los suport emocional adequat quan són víctimes d'un desnonament.
- 7 Garantir espais de joc i lleure educatiu a tots els barris, amb especial focus als entorns residencials de major vulnerabilitat. Reforçar els espais de joc i les activitats de lleure per a infants i adolescents a tota la ciutat, amb èmfasi en els entorns més vulnerables.

Temes treballats

- 1 **Primer accés als serveis socials: com ha estat la rebuda, des d'on han accedit i quins aspectes creuen que és rellevant comentar.**

Conclusions, reflexions i propostes

- 1 Es demana una major transparència i eficàcia en la comunicació dels serveis oferts per l'Administració a la ciutadania. Cercar altres maneres de comunicar que arribin realment als col·lectius més vulnerables, les persones grans i les que pateixen la bretxa digital. Es proposa l'ús de materials impresos fàcils de llegir i accessibles, que l'Ajuntament faci una avaluació dels canals actuals i elabori noves propostes per arribar a tothom.
- 2 Millorar la relació del jovent i els serveis socials, permetent la comunicació directa sense mediació de pares i mares. Garantir una mirada especial envers els infants i adolescents de les famílies ateses. Les persones joves també valoren especialment els espais presencials per compartir experiències diverses, i proposen flexibilitzar algunes normes en les sortides.
- 3 Potenciar les iniciatives que faciliten la interacció social i el suport mutu entre els membres de la comunitat. Se suggereix la creació de grups de teràpia més accessibles i universals, gestionats a través dels serveis socials, sense la necessitat de derivació mèdica.
- 4 Ampliar l'oferta d'activitats i el nombre de sortides dels grups actuals. També l'obertura d'espais en cap de setmana, festius, vacances i agost. Tant les persones adultes, com la gent gran i el jovent ho proposaven, perquè no hi ha moltes activitats accessibles per a aquests col·lectius.
- 5 Millorar el SAD en diferents aspectes com la comunicació habitual amb les persones usuàries, informar dels canvis en el servei, evitar l'excés de rotació del personal, permetre tasques adaptades a les necessitats reals de les persones ateses (quant a neteja de l'habitatge i també aspectes de cura personal).
- 6 Millorar certs aspectes pel que fa a l'atenció individual dels serveis socials:
 - L'accés a cites i assistència ha de ser possible per vies no telemàtiques, preocupació per la lentitud, combinar serveis presencials amb els digitals.
 - Evitar majorment la rotació de les persones referents amb qui s'ha establert un vincle. Si es produeix, cal informar dels canvis de referent prèviament; se suggereixen vies com l'avís per missatges al mòbil.
 - Comunicació més efectiva i personalitzada amb les persones usuàries.
 - Clarificar el procediment per canviar de referent si la persona no se sent còmoda amb el tracte rebut.
 - Proactivitat de l'equip de professionals per oferir l'accés als serveis tenint presents les situacions amb una mirada integral i un tracte empàtic.
 - Destacar la importància de considerar les circumstàncies individuals més enllà de les normatives establertes.

Sessions

5

Persones participants

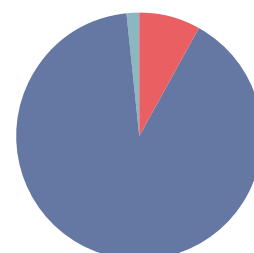
55

Gènere masculí

23

Gènere femení

32

5	Sessions
55	Persones
1	Temes treballats

Sessions

7

Persones participants

32

Gènere masculí

12

Gènere femení

20

Temes treballats

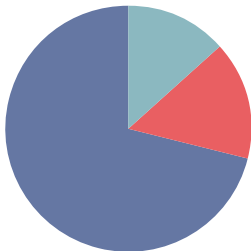
- 1 Decidir els temes del curs 2024-25.
- 2 Sessió conjunta amb el Grup de Treball de Salut, anàlisi de polítiques de salut i envelliment actiu.
- 3 La diversitat en l'atenció a les persones grans.
- 4 Elaborar un document de treball de barreres detectades per a una cura digna i treballar les línies futures del curs.
- 5 El suïcidi en les persones grans.
- 6 L'envel·liment i la discapacitat intel·lectual.
- 7 Sensellarisme a la ciutat de Barcelona.

Conclusions, reflexions i propostes

- 1 Revisar el plec de condicions. Manca de professionals en el Servei d'Ajuda a Domicili. A l'àrea del Servei d'Ajuda a Domicili de l'Ajuntament, revisar el plec de condicions per afavorir l'adequació del servei a la necessitat identificada.
- 2 Formació en temes de transversalitat. Formació en complexitat i diversitat per atendre l'envel·liment. A la cartera de serveis, gestors i professionals dels serveis d'atenció a la vellesa.
- 3 Envel·liment prematur. Revisió del concepte. Creació d'un grup de treball per revisar la vigència i el contingut del concepte, a fi de no promoure l'edatisme a partir d'aquesta definició que associa envelliment amb patologia.

Interseccionalitat. Mirada interseccional per a les persones grans. Incloure la mirada interseccional especialment en SAD habitatge assistit i residència. I revisar els criteris d'admissió tenint present la interseccionalitat.

- 5 Criteri d'excepcionalitat. Revisar els criteris d'excepcionalitat incloent-hi criteris per a temes referents a interseccions amb la finalitat d'agilitar l'accés a aquestes persones.

Sessions	7
Persones	32
Temes treballats	6

Temes treballats

- 1 Resposta a l'exclusió residencial i reformulació dels dispositius d'allotjament temporal d'urgència.

Conclusions, reflexions i propostes

- 1 Impulsar allotjaments alternatius a les pensions. Substituir pensions per alternatives dignes com els Allotjaments de Proximitat Provisionals (APROP) o allotjaments amb espais compartits.
- 2 Incrementar l'oferta d'habitatge assequible i amb suport. Crear habitatge assequible i habitatge amb suport per a col·lectius vulnerables.
- 3 Garantir allotjaments temporals amb estàndards de qualitat. Els recursos d'allotjament han de complir criteris de qualitat i confort.
- 4 Oferir assessorament en fases inicials de risc. Donar suport a les famílies abans de perdre l'habitatge per evitar desnonaments.
- 5 Desvincular el Pla de treball com a condició de permanència. El suport social no ha de condicionar la continuïtat en l'allotjament.
- 6 Diversificar l'oferta de suport social. Adaptar el suport social a les necessitats i autonomia de cada persona.
- 7 Millorar la governança i coproducció de serveis. Coordinar administracions i entitats per a una resposta més eficaç.
- 8 Establir un sistema d'informació integrat. Crear un sistema que permeti conèixer les trajectòries i necessitats de les persones ateses.

Sessions

7

Persones participants

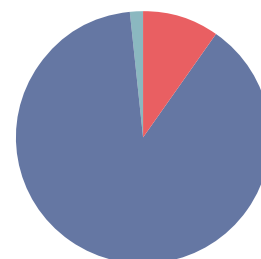
63

Gènere masculí

12

Gènere femení

51

7	Sessions
63	Persones
1	Temes treballats

9. Conclusions i reptes de futur

Hem arribat al final de l'Informe d'incidència. Hem vist les propostes, les observacions i els plans de futur dels grups de treball del CMBS, fruit de la seva implicació social.

Durant els darrers mesos, els grups de treball han anat traçant quin n'ha de ser el rumb: en primer lloc, reforçar i consolidar la seva capacitat d'incidència i fer-ho, especialment, participant en els processos d'elaboració de normatives, mesures de govern i plans d'acció. **El seu bagatge d'expertesa, proximitat i coneixement** ha de continuar sent una contribució útil i valuosa per a l'Ajuntament. Potser, fins i tot, aquest exercici anual d'elaborar un informe de propostes al govern de la ciutat i el corresponent retorn a través de l'informe d'acció del govern de la ciutat pot servir de model per fer que altres òrgans de participació posin en pràctica mecanismes similars d'interacció i, d'aquesta manera, enfortir encara més els mecanismes de participació.

Un altre repte de futur amb el qual també s'ha començat a treballar és **aprofundir en l'establiment de sinergies i d'espais de coordinació entre grups de treball** i, fins i tot, entre el CMBS i altres òrgans de participació de la ciutat. El treball col·laboratiu aporta experiències noves, enriquiment mutu, capacitat d'innovació i obertura de mires i, per tant, és una via que continuarem explorant, també amb una mirada atenta al nostre entorn metropolità.

L'impuls a aquestes dinàmiques es veu reforçat per **l'organització de trobades i xerrades i les visites que els grups fan a equipaments i a entitats**: una mostra més de la inquietud i de les ganes d'aportar de les persones que en formen part, i que els proporcionen un millor coneixement dels reptes, els recursos i les fórmules de treball que es poden aplicar.

Aquestes línies de treball són les que han de vertebrar el treball del CMBS en els anys vinents i que permetran que el CMBS continuï sent, com fins ara, un dels espais de participació més reconeguts i arrelats de la ciutat.

